

HRVATSKI SABOR

P.Z. br. 605

KLASA: 022-03/19-01/49

URBROJ: 65-19-02

Zagreb, 21. ožujka 2019.

Hs**NP*022-03/19-01/49*65-19-02**Hs

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA

PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA

Na temelju članaka 178. i 192. a u svezi članka 207.a Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Protokola o uklanjanju nezakonite trgovine duhanskim proizvodima*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 21. ožujka 2019. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila prof. dr. sc. Milana Kujundžića, dr. med., ministra zdravstva, Tomislava Dulibića i prim. Željka Plazonića, dr. med., državne tajnike u Ministarstvu zdravstva, te prim. Veru Katalinić-Janković, dr. med., pomoćnicu ministra zdravstva.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/19-11/13
Urbroj: 50301-27/12-19-5
Zagreb, 21. ožujka 2019.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Protokola o uklanjanju nezakonite trgovine duhanskim proizvodima

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 207.a Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13, 113/16, 69/17 i 29/18), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Protokola o uklanjanju nezakonite trgovine duhanskim proizvodima.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila prof. dr. sc. Milana Kujundžića, dr. med., ministra zdravstva, Tomislava Dulibića i prim. Željka Plazonića, dr. med., državne tajnike u Ministarstvu zdravstva, te prim. Veru Katalinić-Janković, dr. med., pomoćnicu ministra zdravstva.

PREDsjednik
mr. sc. Andrej Plenković

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O
UKLANJANJU NEZAKONITE TRGOVINE DUHANSKIM PROIZVODIMA**

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O UKLANJANJU NEZAKONITE TRGOVINE DUHANSKIM PROIZVODIMA

I. USTAVNA OSNOVA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u članku 140. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I CILJ KOJI SE DONOŠENJEM ZAKONA ŽELI POSTIĆI

Nezakonita trgovina duhanskim proizvodima u velikoj mjeri pridonosi širenju duhanske epidemije, što predstavlja globalni problem s teškim posljedicama za javno zdravlje, a čije rješavanje zahtijeva učinkovite, primjerene i sveobuhvatne domaće i međunarodne mjere. Također, nezakonita trgovina duhanskim proizvodima smanjuje učinkovitost cjenovnih i poreznih mjera stvorenih za pojačanje kontrole duhana, a što dovodi do povećane dostupnosti i pristupačnosti duhanskih proizvoda. S ekonomske točke gledišta, siva ekonomija dovodi do velikih financijskih gubitaka države i svih subjekata uključenih u proizvodnju, obradu i trgovanje duhanom i duhanskim proizvodima. Isto tako, proizvodnja i prodaja duhanskih proizvoda, naročito rezanog duhana, odnosno duhana za pušenje odvija se u nehygienjskim uvjetima uz nekontrolirano korištenje raznih aditiva, čime se izravno ugrožava zdravlje ljudi. I na kraju, kako krijumčarenje i ilegalna prodaja duhanskih proizvoda donosi značajne financijske dobitke organiziranim kriminalnim skupinama, može se ocijeniti kako ove kriminalne aktivnosti predstavljaju značajan sigurnosni rizik. Radi se o kriminalnoj djelatnosti koja pruža mogućnost velike zarade, a koja se postiže na razlici između legalne otkupne cijene duhana i cijene duhana koja se postiže na ilegalnom tržištu.

Okvirna konvencija Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom (Narodne novine - Međunarodni ugovori, broj 3/08, u daljnjem tekstu: Okvirna konvencija) usvojena je, u okviru Svjetske zdravstvene organizacije, u Ženevi, 21. svibnja 2003. godine na 56. Svjetskoj zdravstvenoj skupštini, a stupila je na snagu 27. veljače 2005. godine nakon što ju je ratificiralo 40 država. Okvirna konvencija je za Republiku Hrvatsku stupila na snagu 12. listopada 2008. godine. Okvirna konvencija predstavlja temeljni alat za postizanje ciljeva Svjetske zdravstvene organizacije te je jedan od najšire prihvaćenih i najbrže ratificiranih ugovora u povijesti Ujedinjenih naroda. Okvirna konvencija je značajan skup međunarodnih standarda o cijenama i porezima na duhan, pakiranju i označavanju duhanskih proizvoda, edukaciji i podizanju svijesti javnosti u vezi sprječavanja i suzbijanja uporabe duhana, reklamiranju i sponzorstvu, nedopuštenoj trgovini duhanskim proizvodima i zaštiti od izlaganja duhanskom dimu iz okoliša.¹ Cilj Okvirne konvencije je zaštita sadašnjih i budućih naraštaja od štetnih zdravstvenih, socijalnih, ekoloških i gospodarskih posljedica uporabe duhana i izlaganja duhanskom dimu kroz uspostavu zakonodavnog okvira za mjere koje će se provoditi na nacionalnim, regionalnim i međunarodnim razinama, a sve u cilju sustavnog smanjenja uporabe duhana i izlaganja pasivnom pušenju.² Jedna od mjera za smanjenje duhanske ponude svakako je i suzbijanje svih oblika nedozvoljene trgovine duhanskim proizvodima, uključujući krijumčarenje, nedozvoljenu proizvodnju i krivotvorenje istih.

¹ <https://hrcak.srce.hr/file/208199>

² hcjz.hr/index.php/hcjz/article/viewFile/1637/1626

Okvirnu konvenciju je do danas ratificirala 181 država, a što obuhvaća 90 % svjetskog stanovništva.

Na petoj Konferenciji ugovornih stranaka održanoj u Seulu, u Republici Koreji, 12. studenoga 2012. godine, usvojen je Protokol o uklanjanju nezakonite trgovine duhanskim proizvodima (u daljnjem tekstu: Protokol) koji su do sada potpisale 53 države i Europska unija. Protokol je u skladu sa svojim odredbama stupio na snagu dana 25. rujna 2018. godine. Protokol predstavlja snažno i učinkovito sredstvo za borbu protiv nezakonite trgovine duhanskim proizvodima i njezinih teških posljedica. Cilj Protokola je uklanjanje svih oblika nezakonite trgovine duhanskim proizvodima. Nezakonita trgovina duhanskim proizvodima u ovom kontekstu predstavlja svaku praksu ili ponašanje koje se odnosi na proizvodnju, otpremu, primanje, posjedovanje, distribuciju, prodaju ili kupnju duhanskih proizvoda, a što je zakonom zabranjeno. Nedopuštena trgovina duhana obuhvaća krijumčarenje pravih duhanskih proizvoda (krijumčarenje), krivotvorenih duhanskih proizvoda i tzv. "nezakonitih bijelih" duhanskih proizvoda, kao i ilegalnu proizvodnju duhanskih proizvoda.

Ugovorne stranke koje preuzimaju Protokol dužne su usvojiti i primijeniti mjere za nadzor i reguliranje lanca opskrbe dobrima obuhvaćenima ovim Protokolom kako bi se spriječila, omela, otkrila, istražila i progonila nezakonita trgovina tim dobrima, mjere za povećanje učinkovitosti nadležnih tijela, carine i policije, odgovornih za sprječavanje, ometanje, otkrivanje, istraživanje, procesuiranje i ukidanje svih oblika nezakonite trgovine, kao i mjere za provođenje suradnje između stranaka Protokola kako bi se poboljšala učinkovitost aktivnosti provedbe zakona u borbi protiv nezakonitog ponašanja, uključujući kaznena djela koja su kao takva utvrđena ovim Protokolom.

Nezakonita trgovina duhanskim proizvodima kontinuirano predstavlja globalnu opasnost koja utječe na svjetska gospodarstva, zdravlje i javnu sigurnost te donosi gubitke prihoda nacionalnim proračunima zbog nenaplaćenih poreznih davanja, ali i zakonitoj duhanskoj industriji, narušavajući njezin ugled i srozavajući tržišne vrijednosti njezinih proizvoda. Povrh toga, zaradama ostvarenim nezakonitom trgovinom cigareta, sada po profitabilnosti već usporedivim s ilegalnom trgovinom drogama, često se financiraju i mnogo opasnije aktivnosti, poput terorizma i organiziranog kriminala. Prema procjenama Europske komisije, a koja je vodila pregovore za sklapanje Protokola u ime Europske unije i tadašnjih 27 država članica, godišnji gubici prihoda Europske unije u nenaplaćenim pristojbama na krijumčarene cigarete - originalne proizvode, nezakonito proizvedene cigarete i krivotvorene cigarete - iznose 10 milijardi eura, od čega proračunu Europske unije pripada 10 %.³ Tijekom posljednjih nekoliko godina na cjelokupnom carinskom području Republike Hrvatske primijećen je veliki porast nelegalne prodaje duhanskih proizvoda, osobito duhana. U 2018. godini na državnom području Republike Hrvatske ukupno je zaplijenjeno od strane Carinske uprave 76,3 tona duhana u listu i sitno rezanog duhana te 17,6 milijuna komada raznih vrsta cigareta, pri čemu neovisna stručna istraživanja ukazuju da se šteta po osnovi utaje trošarine i poreza na dodanu vrijednost, s osnove nedozvoljene trgovine samo sitno rezanim duhanom procjenjuje na oko 1 milijarde kuna godišnje. Analize, između ostalog, ukazuju da je osim domaćeg duhana na tržištu prisutan i ilegalni duhan u listu i sitno rezani duhan iz zemalja Europske unije, većinom iz Bugarske i Poljske. Naime, duhan u listu se za potrebe nedozvoljene trgovine u Republici Hrvatskoj, do prije nekoliko godina, kupovao isključivo od legalnih proizvođača s područja šire okolice grada Virovitice i s područja zapadne Slavonije.

³ www.ec.europa.eu/anti_fraud

Provođenjem sve učestalijih kontrola Carinske uprave kod legalnih proizvođača takva vrsta nedozvoljene trgovine u znatnoj mjeri je smanjena. Stoga su kriminalne skupine počele kupovati duhan u listu na legalnom tržištu u drugim državama članicama Europske unije (Poljska, Grčka, Slovačka, Bugarska, Češka), kako bi nadomjestili manjak duhana u listu na ilegalnom tržištu u Republici Hrvatskoj. Duhan se potom u Republiku Hrvatsku ilegalno unosi, na način da se na pratećim dokumentima navodi prijevoz druge vrste robe.

Evidentno je da i pojedini domaći proizvođači prikrivaju stvarno proizvedene količine duhana te ih ne predaju otkupljivačima jer je prodajna cijena rezanog duhana ili duhana u listu na nezakonitom tržištu izrazito visoka, što ove nezakonite aktivnosti čini visoko isplativima.

Velike količine nelegalnih duhanskih proizvoda pojavljuju se na tržištu zbog velike razlike u maloprodajnim cijenama, kako legalnih tako i nelegalnih duhanskih proizvoda u okruženju. Republika Hrvatska u odnosu na zemlje u susjedstvu ima znatno veće maloprodajne cijene cigareta i sitno rezanog duhana.

U ovim su okolnostima Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo financija, Carinska uprava, svojim aktivnostima, uspjeli usporiti negativne trendove. U prilog tome govore zaplijenjene količine duhana u listu i sitno rezanog duhana te cigareta. Radi osiguranja instrumenata za kontrolu i učinkovito otkrivanje, sprječavanje i suzbijanje nezakonitog prometa duhanom što ima za izravnu posljedicu masovno krijumčarenje duhanom i milijunske štete za državni proračun Republike Hrvatske, Zakonom o trošarinama (Narodne novine, broj 106/18) propisane su odredbe kojima se utvrđuju određene obveze postupanja gospodarstvenika i provođenja posebnih mjera nadzora nad ubranim duhanom.

Pored gubitaka u proračunu, proizvodi koji se nalaze u ilegalnim tokovima su izvan nadzora i njihova zakonska zdravstvena ispravnost je više nego upitna.

Prema podacima Ministarstva financija, Carinske uprave za razdoblje 2013. - 2018. carinski službenici su privremeno oduzeli nešto više od 88 milijuna komada raznih vrsta cigareta i nešto više od 267 tona duhana. Podaci po godinama prikazani su tabelarno:

	<i>2013.</i>	<i>2014.</i>	<i>2015.</i>	<i>2016.</i>	<i>2017.</i>	<i>2018.</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Cigarete (kom.)</i>	<i>3.445.983</i>	<i>12.873.542</i>	<i>18.884.201</i>	<i>28.056.852</i>	<i>7.177.251</i>	<i>17.694.859</i>	<i>88.132.688</i>
<i>Duhan (tona)</i>	<i>10,06</i>	<i>26,32</i>	<i>53,59</i>	<i>52,61</i>	<i>48,41</i>	<i>76,33</i>	<i>267,32</i>

Saznanja da na ilegalnom tržištu dominira duhan porijeklom iz drugih država potvrđena su tijekom određenih kriminalističkih istraživanja koja su provodili policijski službenici kao npr. OA NICOTIANA (2016.), OA DRAVA (2017.) i OA NICOTIANA 2 (2018.). Naime, utvrđeno je da su kriminalne grupacije čije aktivnosti su suzbijene kroz navedena kriminalistička istraživanja prenesle izbjegavajući mjere carinskog nadzora iz Republike Slovenije u Republiku Hrvatsku oko 84 tone duhana, čime je državni proračun oštećen za najmanje 49,5 milijuna kuna, a članovi zločinačkih udruženja ostvarili su nelegalnu korist od najmanje 3,8 milijuna kuna.

Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova za razdoblje 2013. - 2018. policijski službenici su privremeno oduzeli više od 23 milijuna komada raznih vrsta cigareta i više od 230 tona duhana. Podaci po godinama prikazani su tabelarno:

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Ukupno
<i>Cigarete (kom.)</i>	4.826.351	11.142.914	1.637.621	842.495	2.505.967	2.496.227	23.451.575
<i>Duhan (tona)</i>	39,57	59,63	62,73	34,67	22,52	18,9	238,02

Proizvodnjom duhana u Republici Hrvatskoj bavi se oko 1.200 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Proizvodnja duhana odvija se na otprilike 4.800 ha, prinos po hektaru je oko 2,2 tone, a ukupna proizvodnja se kreće između 9.000 i 12.000 tona lista duhana. Dvije pravne osobe su registrirane za djelatnost obrade duhana i oni su organizatori proizvodnje i otkupljivači svih proizvedenih količina duhana. Usprkos zakonskoj obvezi, koja obvezuje proizvođače duhana da predaju otkupljivačima sve proizvedene količine duhana, sivo tržište duhana je u uzlaznom trendu. Prema procjenama otkupljivača duhana, sivo tržište duhana iznosi oko 750 milijuna kuna. Osim dvije tvrtke koje se bave obradom duhana, u Republici Hrvatskoj posluju i dvije tvrtke koje se bave proizvodnjom duhanskih proizvoda (cigareta, sitno rezanog duhana i duhana za lule).

Ulaskom u punopravno članstvo Europske unije, Republika Hrvatska preuzela je obvezu potvrđivanja i provođenja Protokola. S obzirom na to da Protokol više nije otvoren za potpisivanje, Republika Hrvatska može postati strankom Protokola pristupom, tj. polaganjem svoje isprave o pristupu kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda kao depozitara. Protokol predviđa donošenje mjera koje će spriječiti nezakonitu trgovinu duhanskim proizvodima, kao što su izdavanje dozvola za proizvodnju, uvoz i izvoz duhanskih proizvoda, uspostavljanje sustava za sljedivost i praćenje za sve duhanske proizvode koji se proizvode, unose ili uvoze, uspostavu sustava za praćenje transakcija plaćanja koje su izvršile fizičke i pravne osobe putem zakonitih načina plaćanja i u dopuštenoj valuti, propisivanje sankcija za svaki nedopušteni oblik trgovine duhanskim proizvodima (proizvodnja, krijumčarenje, veleprodaje i dr.), kao i usvajanje propisa kojima će se propisati mjere za naplatu iznosa razmjernih izgubljenim porezima i davanjima proizvođača i ostalih subjekata. Navedenim mjerama Protokol daje značajan doprinos međunarodnim naporima za uklanjanje svih oblika nezakonite trgovine duhanskim proizvodima, kao i nadzoru nad duhanom. Protokolom se uspostavlja sustav ovlašćivanja (licenciranja) proizvođača, kao kontrolni sustav u proizvodnji duhana i duhanskih proizvoda.

Republika Hrvatska, kao i sve zemlje u okruženju, suočava se s potrebom prevencije korupcije osobito kroz aktivnosti i rad državnih tijela. Unatoč mjerama za suzbijanje krijumčarenja koje se kontinuirano poduzimaju te kontinuiranim aktivnostima nadležnih tijela, osobito carine i policije, posljednji trendovi pokazuju da postojeće aktivnosti i dalje nisu dostatne za rješavanje ovoga problema. Uspješno suprotstavljanje krijumčarenju cigareta zahtijeva cjelovitiji i organiziraniji pristup kao odgovor na brze reakcije organiziranog prekograničnog kriminala na svaku aktivnost što je poduzimaju nadležna tijela.

Sljedom navedenog, donošenjem ovoga zakona provodi se unutarnji pravni postupak koji je pretpostavka kako bi Republika Hrvatska na međunarodnoj razini izrazila svoj konačni pristanak biti vezana Protokolom, te se stvara mogućnost za učinkovitiju borbu protiv svih oblika nezakonite trgovine duhanskim proizvodima u skladu s člankom 15. Okvirne konvencije.

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE PREDLAŽU UREDITI ZAKONOM

Ovim se zakonom potvrđuje Protokol kako bi njegove odredbe, u smislu članka 141. Ustava Republike Hrvatske, postale dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske. Protokol omogućuje uspostavu i primjenu učinkovitih mjera za nadzor i reguliranje lanca opskrbe duhana, duhanskih proizvoda i opreme za proizvodnju s ciljem sprječavanja, ometanja okrivljanja, istraživanja i progona njihove nezakonite trgovine te osigurava unaprjeđenje međunarodne suradnje radi poboljšanja učinkovitosti aktivnosti provedbe Protokola u borbi protiv nezakonitog ponašanja.

Radi osiguranja uspostave i primjene učinkovitih mjera nadzora i reguliranja lanca opskrbe duhana, duhanskih proizvoda i opreme za proizvodnju te pomoći u istraživanju nezakonite trgovine, Protokol će po stupanju na snagu omogućiti uspostavu nacionalnog i/ili regionalnih sustava za sljedivost i praćenje svih duhanskih proizvoda koji se proizvode ili uvoze, a koji čine globalni režim za sljedivost i praćenje duhanskih proizvoda. Sekundarno zakonodavstvo vezano uz sustav sljedivosti i praćenja duhanskih proizvoda (Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/573 od 15. prosinca 2017. o ključnim elementima ugovora o pohrani podataka koji se sklapaju u okviru sustava sljedivosti duhanskih proizvoda i Provedbena uredba Komisije (EU) 2018/574 od 15. prosinca 2017. o tehničkim standardima za uspostavu i rad sustava sljedivosti duhanskih proizvoda) stupilo je na snagu te se sustav mora uspostaviti do 20. svibnja 2019. za cigarete i duhan za samostalno motanje te do 20. svibnja 2024. za ostale duhanske proizvode.

Protokolom se osigurava uvođenje učinkovitih kontrola cjelokupne proizvodnje i transakcija povezanih s duhanom i duhanskim proizvodima u slobodnim zonama te djelotvornih mjera za podvrgavanje cjelokupne bescarinske prodaje, kao i reguliranje prodaje duhanskih proizvoda putem interneta, telekomunikacijom ili putem bilo koje druge tehnologije u razvoju.

S tim u vezi, Protokol će omogućiti poduzimanje svih potrebnih mjera u skladu s nacionalnim zakonodavstvom u svrhu povećanja učinkovitosti nadležnih tijela, uključujući carinu i policiju, odgovornih za sprječavanje, otkrivanje, istraživanje i procesuiranje svih oblika nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju, što će posljedično dovesti do smanjenja nezakonite trgovine predmetnih proizvoda i opreme za njihovu proizvodnju.

U dijelu IV. Protokola pod naslovom "KAŽNJIVA DJELA", u članku 14. taksativno su navedena ponašanja u odnosu na koje svaka stranka usvaja zakonske i druge mjere radi određenja istih kao nezakonitih prema nacionalnom pravu. Pojedina postupanja iz članka 14. propisana su Kaznenim zakonom (Narodne novine, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18), kao na primjer kazneno djelo izbjegavanja carinskog nadzora (članak 257.), kazneno djelo nedozvoljene proizvodnje (članak 263.), kazneno djelo nedozvoljene trgovine (članak

264.), kazneno djelo povreda obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga (članak 248.) i kazneno djelo pranja novca (članak 265.), dok su druga protupravna postupanja navedena u istom članku propisana kao prekršaji u posebnim zakonima.

Odgovornost pravnih osoba za kaznena djela u smislu članka 15. stavka 1. Protokola osigurana je odredbama Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (Narodne novine, br. 151/03, 110/07, 45/11 i 143/12), dok je samim tim Zakonom (članak 2.) propisana supsidijarna primjena odredbi Kaznenog zakona, Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine, br. 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17) i Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (Narodne novine, br. 76/09, 116/10, 145/10, 57/11, 136/12, 148/13 i 70/17). Kažnjavanje pravnih osoba za prekršaje predviđeno je posebnim zakonima koji propisuju prekršaje i odgovornost pravnih osoba za iste.

U odnosu na članak 16. Protokola (Progon i sankcije), koji propisuje procesuiranje osoba zbog nezakonitog ponašanja sukladno članku 14. Protokola, kaznena djela procesuiraju se u kaznenom postupku koji je u cijelosti uređen Zakonom o kaznenom postupku, dok se prekršaji, neovisno o zakonu kojim su propisani, procesuiraju u prekršajnom postupku, koji je uređen odredbama Prekršajnog zakona, kao općim propisom za sve prekršajne postupke.

U odnosu na članak 19. Protokola (Posebne istražne metode), Zakonom o kaznenom postupku propisano je provođenje istraživanja, odnosno istrage, kada postoji osnovana sumnja da je počinjeno kazneno djelo. Članak 332. propisuje uvjete pod kojima se mogu odrediti posebne dokazne radnje, kojima se privremeno ograničavaju određena ustavna prava građana, a koje uključuju razne oblike nadzora i snimanja te se mogu odrediti samo za određena kaznena djela koja su taksativno navedena u članku 334. (kao npr. kazneno djelo izbjegavanja carinskog nadzora, pranja novca i dr.). Kaznena djela nedozvoljene proizvodnje i nedozvoljene trgovine nisu taksativno navedena u članku 334. Zakona o kaznenom postupku, ali Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine, broj 101/17) omogućeno je određivanje posebnih dokaznih radnji i za ta kaznena djela, kada su počinjena u sastavu zločinačkog udruženja. Naime, povećanjem posebnog maksimuma na kaznu zatvora do tri godine omogućilo se procesuiranje kaznenog djela nedozvoljene proizvodnje i nedozvoljene trgovine u sastavu zločinačkog udruženja, kao i mogućnost određivanja posebnih dokaznih radnji u slučaju postojanja osnova sumnje da je počinitelj zajedno s drugim osobama ostvario obilježja kaznenih djela iz članka 263. (nedozvoljena proizvodnja) i 264. (nedozvoljena trgovina) u vezi s člankom 329. Kaznenog zakona (počinjenje kaznenog djela u sastavu zločinačkog udruženja), u slučajevima kada se izvidi ne bi mogli provesti na drugi način ili bi to bilo moguće samo uz nerazmjerne teškoće. Provođenje posebnih dokaznih radnji za navedena kaznena djela je moguće obzirom da je kazneno djelo iz članka 329. Kaznenog zakona (počinjenje kaznenog djela u sastavu zločinačkog udruženja), taksativno navedeno u katalogu kaznenih djela iz članka 334. Zakona o kaznenom postupku, kao jedno od kaznenih djela za koje se mogu odrediti posebne dokazne radnje.

Peti dio Protokola (Međunarodna suradnja) uređuje materiju međunarodne suradnje između ugovornih stranaka, a koja primjena u nacionalnom zakonodavstvu je osigurana kroz Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (Narodne novine, broj 178/04) i Zakonom o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (Narodne novine, br. 91/10, 81/13, 124/13, 26/15, 102/17 i 68/18).

IV. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

V. ZAKONI KOJIMA SE POTVRĐUJU MEĐUNARODNI UGOVORI

Temelj za donošenje ovoga zakona nalazi se u članku 207.a Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13, 113/16, 69/17 i 29/18), prema kojemu se zakoni kojima se, u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, potvrđuju međunarodni ugovori, donose u pravilu u jednom čitanju, a postupak donošenja pokreće se podnošenjem konačnog prijedloga zakona o potvrđivanju međunarodnog ugovora.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O UKLANJANJU NEZAKONITE TRGOVINE DUHANSKIM PROIZVODIMA

Članak 1.

Potvrđuje se Protokol o uklanjanju nezakonite trgovine duhanskim proizvodima, usvojen u Seulu, 12. studenoga 2012. godine, u izvorniku na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španjolskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Protokola iz članka 1. ovoga Zakona, u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik, glasi:

PROTOKOL O UKLANJANJU NEZAKONITE TRGOVINE DUHANSKIM PROIZVODIMA

PREAMBULA

Stranke ovoga Protokola,

Uzimajući u obzir da je 21. svibnja 2003., pedeset i šesta Svjetska zdravstvena skupština konsenzusom donijela Okvirnu konvenciju Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom koja je stupila na snagu 27. veljače 2005.;

Prepoznajući da je Okvirna konvencija Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom jedan od najbrže ratificiranih ugovora Ujedinjenih naroda i temeljni alat za postizanje ciljeva Svjetske zdravstvene organizacije;

Podsjećajući na preambulu Ustava Svjetske zdravstvene organizacije, u kojoj stoji da je pravo na uživanje najviše moguće razine zdravlja temeljno pravo svakog čovjeka bez obzira na rasu, vjeroispovijed, politička uvjerenja, ekonomsko ili socijalno stanje;

Odlučne također dati prednost svojem pravu na zaštitu javnog zdravlja;

Duboko zabrinute da se nezakonitom trgovinom duhanskim proizvodima doprinosi širenju duhanske epidemije, što je globalni problem s teškim posljedicama za javno zdravlje koji zahtijeva učinkovite, primjerene i sveobuhvatne domaće i međunarodne odgovore;

Prepoznajući nadalje da se nezakonitom trgovinom duhanskim proizvodima potkopavaju cjenovne i porezne mjere osmišljene radi jačanja nadzora nad duhanom te time povećava dostupnost i pristupačnost duhanskih proizvoda;

Ozbiljno zabrinute zbog štetnih učinaka koje povećanje dostupnosti i pristupačnosti duhanskih proizvoda kojima se nezakonito trguje ima na javno zdravlje i dobrobit, a posebno mladih ljudi, siromašnih i drugih ugroženih skupina;

Ozbiljno zabrinute zbog nerazmjernih gospodarskih i društvenih posljedica nezakonite trgovine duhanskim proizvodima na zemlje u razvoju i zemlje s gospodarstvima u tranziciji;

Svjesne potrebe za razvojem znanstvenih, tehničkih i institucionalnih kapaciteta za planiranje i provedbu primjerenih nacionalnih, regionalnih i međunarodnih mjera za uklanjanje svih oblika nezakonite trgovine duhanskim proizvodima;

Priznajući da je pristup resursima i relevantnim tehnologijama od velike važnosti za unaprjeđenje sposobnosti stranaka, posebice u zemljama u razvoju i zemljama s gospodarstvom u tranziciji, kako bi se uklonili svi oblici nezakonite trgovine duhanskim proizvodima;

Priznajući također da su slobodne zone, iako uspostavljene radi olakšavanja zakonite trgovine, upotrebljavane za olakšavanje globalizacije nezakonite trgovine duhanskim proizvodima, kako u vezi s nezakonitim provozom krijumčarenih proizvoda tako i za proizvodnju nezakonitih duhanskih proizvoda;

Prepoznajući također da nezakonita trgovina duhanskim proizvodima potkopava gospodarstva stranaka i nepovoljno utječe na njihovu stabilnost i sigurnost;

Također svjesne da nezakonita trgovina duhanskim proizvodima stvara financijsku dobit koja se upotrebljava za financiranje transnacionalnih kriminalnih aktivnosti koje ometaju ciljeve vlada;

Prepoznajući da nezakonita trgovina duhanskim proizvodima potkopava ciljeve zdravstva, stavlja dodatni pritisak na zdravstvene sustave i uzrokuje gubitke prihoda gospodarstvima stranaka;

Imajući na umu članak 5. stavak 3. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom u kojem su se stranke dogovorile da pri uspostavi i provedbi svojih politika javnog zdravlja u pogledu nadzora nad duhanom, stranke djeluju kako bi zaštitile te politike od komercijalnih i drugih vlastitih interesa duhanske industrije u skladu s nacionalnim pravom;

Naglašavajući potrebu za oprezom prema bilo kakvim naporima duhanske industrije kojima se žele potkopati ili narušiti strategije borbe protiv nezakonite trgovine duhanskim proizvodima te potrebu za informiranošću o aktivnostima duhanske industrije koje imaju negativan utjecaj na strategije za borbu protiv nezakonite trgovine duhanskim proizvodima;

Imajući na umu članak 6. stavak 2. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom kojim se stranke potiče na zabranu ili ograničavanje, prema potrebi, prodaje međunarodnim putnicima i/ili uvoza koji obavljaju međunarodni putnici neoporezivih i bescarinskih duhanskih proizvoda;

Prepoznajući uz to da duhan i duhanski proizvodi u međunarodnom provozu i prekrcaju pronalaze kanal za nezakonitu trgovinu;

Uzimajući u obzir da učinkovito djelovanje radi sprječavanja nezakonite trgovine duhanskim proizvodima i borbe protiv nje zahtijeva sveobuhvatni međunarodni pristup i blisku suradnju u svim aspektima nezakonite trgovine, uključujući, prema potrebi, nezakonitu trgovinu duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju;

Podsjećajući na i naglašavajući važnost ostalih relevantnih međunarodnih sporazuma kao što su Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta, Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije i Konvencija Ujedinjenih naroda protiv nezakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima te obvezu stranaka tih konvencija da primjenjuju, prema potrebi, odgovarajuće odredbe tih konvencija na nezakonitu trgovinu duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju i potičući one stranke koje još nisu postale stranke tih sporazuma da razmotre taj korak;

Prepoznajući potrebu za izgradnjom pojačane suradnje između Tajništva Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom i Ureda Ujedinjenih naroda za droge i kriminal, Svjetske carinske organizacije te drugih tijela, prema potrebi;

Podsjećajući na članak 15. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom, u kojem stranke prepoznaju, među ostalim, da je uklanjanje svih oblika nezakonite trgovine duhanskim proizvodima, uključujući krijumčarenje i nezakonitu proizvodnju, temeljna sastavnica nadzora nad duhanom;

Uzimajući u obzir da se ovim Protokolom ne teži obrađivanju pitanja intelektualnog vlasništva i

Uvjerenе da će nadopunjavanje Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom sveobuhvatnim protokolom biti snažno i učinkovito sredstvo suprotstavljanja nezakonitoj trgovini duhanskim proizvodima i njezinim teškim posljedicama,

Sporazumjele su se kako slijedi:

DIO I.: UVOD

ČLANAK 1.

UPOTREBA POJMOVA

1. "Posredovanje" znači djelovanje kao posrednik za druge, primjerice, pri dogovaranju ugovora, kupovini ili prodaji uz naknadu ili proviziju.
2. "Cigareta" znači smotak rezanog duhana za pušenje, omotan u cigaretni papir. Time se isključuju specifični regionalni proizvodi kao što su bidi, ang hoon ili drugi slični proizvodi koji se mogu zamatati u papir ili lišće. Za potrebe članka 8. pojmom "cigareta" obuhvaćen je i sitno rezani duhan za savijanje cigareta.
3. "Zapljena", koja obuhvaća pljenidbu kada je to primjenjivo, znači trajno oduzimanje imovine na temelju naloga suda ili drugog nadležnog tijela.
4. "Kontrolirana isporuka" znači tehnika dopuštanja prolaza nezakonitih ili sumnjivih pošiljki s državnog područja jedne ili više država, kroz njega ili na državno područje jedne ili više država, uz znanje njihovih nadležnih tijela i pod nadzorom tih tijela, u svrhu istrage kažnjivog djela i identificiranja osoba uključenih u počinjenje kažnjivog djela.
5. "Slobodna zona" znači dio državnog područja stranke na kojem se za svu uvezenu robu općenito smatra, što se tiče uvoznih carina i poreza, da je izvan carinskog područja.
6. "Nezakonita trgovina" znači svaka praksa ili ponašanje zabranjeno zakonom i koje je povezano s proizvodnjom, otpremom, zaprimanjem, posjedovanjem, distribuiranjem, prodajom ili kupovinom, uključujući svaku praksu ili ponašanje usmjerene na olakšavanje takve aktivnosti.
7. "Licenca" znači dozvola nadležnog tijela nakon podnošenja potrebnog zahtjeva ili druge dokumentacije nadležnom tijelu.

8. (a) "Oprema za proizvodnju" znači strojna oprema koja je osmišljena ili prilagođena za upotrebu isključivo za proizvodnju duhanskih proizvoda i sastavni je dio procesa proizvodnje.¹
- (b) "Svaki njezin dio" u kontekstu opreme za proizvodnju znači svaki dio koji se može identificirati i koji je jedinstven za opremu za proizvodnju koja se koristi pri proizvodnji duhanskih proizvoda.
9. "Stranka" znači, ako kontekst ne ukazuje na nešto drugo, stranka ovoga Protokola.
10. "Osobni podaci" znači svaka informacija koja se odnosi na identificiranu fizičku osobu ili fizičku osobu koju se može identificirati.
11. "Organizacija za regionalnu gospodarsku integraciju" znači organizacija sastavljena od nekoliko suverenih država na koju su njezine države članice prenijele nadležnost za niz pitanja, uključujući ovlast za donošenje odluka koje su obvezujuće za njezine države članice u odnosu na ta pitanja.²
12. "Lanac opskrbe" obuhvaća proizvodnju duhanskih proizvoda i opreme za proizvodnju, uvoz ili izvoz duhanskih proizvoda i opreme za proizvodnju te se može proširiti, prema potrebi, na jednu ili više sljedećih aktivnosti ako tako odluči stranka:
- (a) maloprodaju duhanskih proizvoda;
 - (b) uzgoj duhana, osim tradicijskih malih uzgajivača, poljoprivrednika i proizvođača;
 - (c) prijevoz komercijalnih količina duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju; i
 - (d) veleprodaju, posredovanje, skladištenje ili distribuiranje duhana i duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju.
13. "Duhanski proizvodi" znači proizvodi u cijelosti ili djelomično izrađeni od lista duhana kao sirovinskog materijala koji su proizvedeni za pušenje, sisanje, žvakanje ili ušmrkavanje.
14. "Sljedivost i praćenje" znači sustavno praćenje i reprodukcija rute ili kretanja predmeta kroz lanac opskrbe koje provode nadležna tijela ili bilo koje druge osobe koja djeluje u njihovo ime, kao što je opisano u članku 8.

¹ Stranke mogu u tu svrhu, kada je to primjenjivo, uključiti upućivanje na Harmonizirani sustav nazivlja i brojčanog označavanja robe Svjetske carinske organizacije.

² Prema potrebi, nacionalni ili domaći jednako se odnosi na organizaciju za regionalnu gospodarsku integraciju.

ČLANAK 2.

ODNOS IZMEĐU OVOGA PROTOKOLA I DRUGIH SPORAZUMA I PRAVNIH AKATA

1. Odredbe Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom koje se primjenjuju na njezine protokole primjenjuju se na ovaj Protokol.
2. Stranke koje su sklopile vrste sporazuma navedene u članku 2. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom dostavljaju takve sporazume Skupštini stranaka putem Tajništva Konvencije.
3. Ništa sadržano u ovom Protokolu ne utječe na prava i obveze bilo koje stranke na temelju bilo koje druge međunarodne konvencije, ugovora ili međunarodnog sporazuma koji je na snazi za tu stranku te za koji ona smatra da više doprinosi postizanju uklanjanja nezakonite trgovine duhanskim proizvodima.
4. Ništa sadržano u ovom Protokolu ne utječe na ostala prava, obveze i odgovornosti stranaka na temelju međunarodnog prava, uključujući Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminala.

ČLANAK 3.

CILJ

Cilj ovoga Protokola jest uklanjanje svih oblika nezakonite trgovine duhanskim proizvodima u skladu s odredbama članka 15. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom.

DIO II.: OPĆE OBVEZE

ČLANAK 4.

OPĆE OBVEZE

1. Uz odredbe članka 5. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom, stranke:
 - (a) donose i provode učinkovite mjere za nadzor ili reguliranje lanca opskrbe robom obuhvaćenom ovim Protokolom kako bi se spriječila, otkrila, istražila i progonila nezakonita trgovina tom robom te kako bi se odvratilo od te nezakonite trgovine i međusobno surađuju s tim ciljem;
 - (b) poduzimaju sve potrebne mjere u skladu sa svojim nacionalnim pravom kako bi povećale učinkovitost svojih nadležnih tijela i službi, uključujući carinu i policiju, odgovornih za sprječavanje, otkrivanje, istragu, progon i uklanjanje svih oblika nezakonite trgovine robom obuhvaćenom ovim Protokolom te za odvratanje od svih oblika te nezakonite trgovine;

(c) donose učinkovite mjere za olakšavanje i dobivanje tehničke pomoći i financijske potpore, izgradnju kapaciteta i međunarodnu suradnju radi postizanja ciljeva ovoga Protokola i osiguranja dostupnosti nadležnim tijelima informacija koje se razmjenjuju na temelju ovoga Protokola i sigurne razmjene tih informacija s nadležnim tijelima;

(d) međusobno blisko surađuju u skladu sa svojim domaćim pravnim i administrativnim sustavima kako bi poboljšale učinkovitost djelovanja u području izvršavanja zakonodavstva s ciljem borbe protiv protupravnog ponašanja uključujući kaznena djela utvrđena u skladu s člankom 14. ovoga Protokola;

(e) surađuju i komuniciraju, prema potrebi, s mjerodavnim regionalnim i međunarodnim međuvladinim organizacijama pri sigurnoj³ razmjeni informacija obuhvaćenoj ovim Protokolom radi promicanja učinkovite provedbe ovoga Protokola;

i

(f) u okviru sredstava i resursa koji su im dostupni, surađuju radi prikupljanja financijskih sredstava za učinkovitu provedbu ovoga Protokola putem bilateralnih i multilateralnih mehanizama financiranja.

2. Pri provedbi svojih obveza na temelju ovoga Protokola stranke osiguravaju najveću moguću transparentnost u odnosu na bilo kakvu eventualnu interakciju s duhanskom industrijom.

ČLANAK 5.

ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA

Pri provedbi ovoga Protokola stranke štite osobne podatke pojedinaca bez obzira na državljanstvo ili prebivalište, podložno nacionalnom pravu, uzimajući pritom u obzir međunarodne norme o zaštiti osobnih podataka.

DIO III.: NADZOR LANCA OPSKRBE

ČLANAK 6.

LICENCA, JEDNAKOVRIJEDNO ODOBRENJE ILI SUSTAV NADZORA

1. Kako bi se postigli ciljevi Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom i s ciljem uklanjanja nezakonite trgovine duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju, svaka stranka zabranjuje svim fizičkim ili pravnim osobama, osim na temelju dodijeljene licence ili jednakovrijednog odobrenja (u daljnjem tekstu "licenca") ili sustava nadzora koji je provelo nadležno tijelo u skladu s nacionalnim pravom, obavljanje bilo koje od sljedećih djelatnosti:

³ Sigurna razmjena informacija između dviju stranaka otporna je na presretanje i neovlašteno mijenjanje (krivotvorenje). Drugim riječima, informacije razmijenjene između dviju stranaka ne može čitati niti mijenjati treća stranka.

- (a) proizvodnje duhanskih proizvoda i opreme za proizvodnju; te
- (b) uvoza ili izvoza duhanskih proizvoda i opreme za proizvodnju.

2. Svaka stranka nastoji dodijeliti licencu, u mjeri koju ona smatra primjerenom, svakoj fizičkoj ili pravnoj osobi koja se bavi sljedećim djelatnostima, ako te djelatnosti nisu zabranjene nacionalnim pravom:

- (a) maloprodaja duhanskih proizvoda;
- (b) uzgoj duhana, osim tradicijskih malih uzgajivača, poljoprivrednika i proizvođača;
- (c) prijevoz komercijalnih količina duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju; i
- (d) veleprodaja, posredovanje, skladištenje ili distribuiranje duhana i duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju.

3. Radi osiguranja učinkovitog sustava licenciranja, svaka stranka:

- (a) osniva ili određuje nadležno tijelo ili nadležna tijela za izdavanje, obnovu, suspenziju, opoziv i/ili poništenje licenca za obavljanje djelatnosti navedenih u stavku 1., podložno odredbama ovoga Protokola i u skladu sa svojim nacionalnim pravom;
- (b) zahtijeva da svaki zahtjev za licencu sadržava sve potrebne informacije o podnositelju zahtjeva koje uključuju, ako je to primjenjivo:
 - (i) ako je podnositelj zahtjeva fizička osoba, informacije o njegovom ili njezinom identitetu, uključujući puno ime i prezime, trgovački naziv, broj u registru poslovnih subjekata (ako postoji), važeće porezne identifikacijske brojeve (ako postoje) i sve ostale informacije kako bi se omogućila identifikacija;
 - (ii) ako je podnositelj zahtjeva pravna osoba, informacije o identitetu, uključujući puno pravno ime, trgovački naziv, broj u registru poslovnih subjekata, datum i mjesto osnivanja, lokaciju sjedišta i lokaciju glavne poslovne jedinice, važeće porezne identifikacijske brojeve, preslike statuta ili jednakovrijednih dokumenata, njezina društva kćeri, imena direktora i eventualnih imenovanih pravnih zastupnika, uključujući sve ostale informacije kako bi se omogućila identifikacija;
 - (iii) točnu lokaciju proizvodne jedinice ili proizvodnih jedinica, skladišta te proizvodni kapacitet poduzeća kojim upravlja podnositelj zahtjeva;
 - (iv) pojedinosti o duhanskim proizvodima i opremi za proizvodnju koji su predmet zahtjeva, kao što su opis proizvoda, naziv, registrirani žig ako postoji, dizajn, trgovačka marka, model ili izvedba i serijski broj opreme za proizvodnju;

- (v) opis mjesta na kojem će se oprema za proizvodnju postaviti i upotrebljavati;
 - (vi) dokumentaciju ili izjavu o postojanju kaznene evidencije;
 - (vii) potpune informacije o bankovnim računima namijenjenima za upotrebu pri relevantnim transakcijama i ostale relevantne informacije o plaćanjima; te
 - (viii) opis predviđene upotrebe i predviđenog tržišta za prodaju duhanskih proizvoda pri čemu posebnu pozornost treba posvetiti osiguravanju da proizvodnja duhanskih proizvoda ili opskrba njima bude razmjerna potražnji koja se razumno može očekivati;
- (c) prati i ubire, ako je to primjenjivo, sve pristojbe za licence koje se mogu naplaćivati te razmatra njihovu upotrebu za učinkovito upravljanje sustavom licenciranja i njegovo izvršavanje, ili za javno zdravlje ili bilo koju drugu povezanu aktivnost u skladu s nacionalnim pravom;
- (d) poduzima primjerene mjere za sprječavanje, otkrivanje i istraživanje svih nepravilnih ili prijevornih praksi u funkcioniranju sustava licenciranja;
- (e) poduzima mjere kao što su periodično preispitivanje, obnova, inspekcija ili revizija licenca, kada je to primjereno;
- (f) uspostavlja, prema potrebi, vremenski okvir za istek licenca i naknadno podnošenje novog zahtjeva ili ažuriranje informacija iz zahtjeva;
- (g) obvezuje sve fizičke ili pravne osobe koje imaju licencu da unaprijed obavijeste nadležno tijelo o svakoj promjeni lokacije svog poduzeća ili znatnoj promjeni informacija relevantnih za licencirane djelatnosti;
- (h) obvezuje sve fizičke ili pravne osobe koje imaju licencu da obavijeste nadležno tijelo o svakoj nabavi ili zbrinjavanju opreme za proizvodnju kako bi ono moglo poduzeti odgovarajuće djelovanje; i
- (i) osigurava da se uništenje takve opreme za proizvodnju ili bilo kojeg njezina dijela provede pod nadzorom nadležnog tijela.

4. Svaka stranka osigurava da se licenca ne dodjeljuje i/ili prenosi bez primitka odgovarajućih informacija sadržanih u stavku 3. od podnositelja zahtjeva za licencu i bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela.

5. Pet godina nakon stupanja na snagu ovoga Protokola Skupština stranaka na svojoj sljedećoj sjednici osigurava provedbu istraživanja utemeljenog na dokazima kako bi se utvrdilo postoje li ključni elementi bitni za proizvodnju duhanskih proizvoda koje se može identificirati i koji mogu biti predmetom učinkovitog mehanizma nadzora. Na temelju takvog istraživanja Skupština stranaka razmatra primjereno djelovanje.

ČLANAK 7.

DUBINSKA ANALIZA

1. Svaka stranka zahtijeva u skladu sa svojim nacionalnim pravom i ciljevima Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom da sve fizičke i pravne osobe koje sudjeluju u lancu opskrbe duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju:

- (a) provedu dubinsku analizu prije početka poslovnog odnosa i za vrijeme njegova trajanja;
- (b) prate prodaju svojim kupcima kako bi se osiguralo da su količine razmjerne potražnji za takvim proizvodima na predviđenom tržištu za prodaju ili upotrebu; i
- (c) prijavljuju nadležnim tijelima svaki dokaz o uključenosti kupca u aktivnosti protivne njegovim obvezama koje proizlaze iz ovoga Protokola.

2. U skladu s nacionalnim pravom i ciljevima Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom, dubinskom analizom u smislu stavka 1. obuhvaćaju se, među ostalim, zahtjevi u pogledu identificiranja kupaca, kao što su prikupljanje i ažuriranje informacija o sljedećem:

- (a) utvrđivanju posjeduje li fizička ili pravna osoba licencu u skladu s člankom 6.;
- (b) ako je kupac fizička osoba, informacije o njegovom ili njezinom identitetu, uključujući puno ime i prezime, trgovački naziv, broj u registru poslovnih subjekata (ako postoji), važeće porezne identifikacijske brojeve (ako postoje) i provjeru njegove ili njezine službene identifikacijske isprave;
- (c) ako je kupac pravna osoba, informacije o poslovnom identitetu, uključujući puno pravno ime, trgovački naziv, broj u registru poslovnih subjekata, datum i mjesto osnivanja, lokaciju sjedišta i lokaciju poslovne jedinice, važeće porezne identifikacijske brojeve, preslike statuta ili jednakovrijednih dokumenata, njezina društva kćeri, imena direktora i eventualnih imenovanih pravnih zastupnika, uključujući imena predstavnika i provjeru njihovih službenih identifikacijskih isprava;
- (d) opis predviđene upotrebe i predviđenog tržišta za prodaju duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju; i
- (e) opis mjesta na kojem će se oprema za proizvodnju postaviti i upotrebljavati.

3. Dubinskom analizom u smislu stavka 1. mogu se obuhvatiti zahtjevi u pogledu identifikacije kupaca, kao što su prikupljanje i ažuriranje informacija o sljedećem:

- (a) dokumentaciji ili izjavi o postojanju kaznene evidencije; i
- (b) informacijama o bankovnim računima namijenjenima za upotrebu pri transakcijama.

4. Svaka stranka na temelju informacija prijavljenih na temelju stavka 1. točke (c) poduzima sve potrebne mjere kako bi osigurala usklađenost s obvezama koje proizlaze iz ovoga Protokola, što može uključivati označivanje kupca koji je u nadležnosti određene stranke kao blokiranog kupca kako je utvrđeno nacionalnim pravom.

ČLANAK 8.

SLJEDIVOST I PRAĆENJE

1. U svrhu daljnjeg osiguranja lanca opskrbe i pomoći u istraživanju nezakonite trgovine duhanskim proizvodima, stranke su se dogovorile da u roku od pet godina od stupanja na snagu ovoga Protokola uspostave globalni sustav za sljedivost i praćenje koji se sastoji od nacionalnih i/ili regionalnih sustava za sljedivost i praćenje te globalnu središnju točku za razmjenu informacija koja je smještena u Tajništvu Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom i koja je dostupna svim strankama te strankama omogućuje postavljanje upita i dobivanje relevantnih informacija.

2. U skladu s ovim člankom svaka stranka uspostavlja sustav za sljedivost i praćenje, koji kontrolira ta stranka, za sve duhanske proizvode koji se proizvode na njezinom državnom području ili uvoze na njezino državno područje uzimajući u obzir svoje specifične nacionalne ili regionalne potrebe i najbolju dostupnu praksu.

3. S ciljem omogućivanja učinkovite sljedivosti i praćenja, svaka stranka zahtijeva da su jedinstvene, sigurnosne i neuklonjive identifikacijske oznake (dalje u tekstu "jedinstvene identifikacijske oznake"), kao što su kodovi ili markice, pričvršćene na sve pojedinačne kutije i sva pakiranja te na sva vanjska pakiranja cigareta ili da su njihov sastavni dio u roku od pet, a za ostale duhanske proizvode, u roku od deset godina od stupanja na snagu ovoga Protokola za tu stranku.

4.1. Kako bi se strankama pomoglo u određivanju podrijetla duhanskih proizvoda, točke skretanja ako je to primjenjivo, te u praćenju i nadzoru kretanja duhanskih proizvoda i njihovog pravnog statusa, svaka stranka, za potrebe stavka 3., u okviru globalnog sustava za sljedivost i praćenje zahtijeva da izravno ili putem poveznice budu dostupne sljedeće informacije:

- (a) datum i mjesto proizvodnje;
- (b) proizvodni pogon;
- (c) stroj upotrijebljen za proizvodnju duhanskih proizvoda;
- (d) smjena proizvodnje ili vrijeme proizvodnje;
- (e) ime, račun, broj narudžbe i evidencija o plaćanjima prvog kupca koji nije povezan s proizvođačem;
- (f) predviđeno tržište za maloprodaju;
- (g) opis proizvoda;

- (h) skladištenje i otprema;
- (i) identitet svakog poznatog daljnjeg kupca; i
- (j) predviđena ruta otpreme, datum otpreme, odredište pošiljke, polazna točka i primatelj.

4.2. Informacije iz podstavaka (a), (b), (g) i ako je dostupno (f) dio su jedinstvenih identifikacijskih oznaka.

4.3. Ako informacije iz podstavka (f) nisu dostupne u trenutku označivanja, stranke zahtijevaju uključivanje tih informacija u skladu s člankom 15. stavkom 2. točkom (a) Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom.

5. Svaka stranka zahtijeva da se unutar rokova određenih u ovom članku informacije navedene u stavku 4. zabilježe u trenutku proizvodnje ili u trenutku prve otpreme od strane bilo kojeg proizvođača ili u trenutku uvoza na državno područje stranke.

6. Svaka stranka osigurava da su joj informacije zabilježene na temelju stavka 5. dostupne putem poveznice s jedinstvenim identifikacijskim oznakama koje se zahtijevaju na temelju stavaka 3. i 4.

7. Svaka stranka osigurava da su informacije zabilježene u skladu sa stavkom 5., kao i jedinstvene identifikacijske oznake kojima se te informacije čine dostupnima u skladu sa stavkom 6., uključene u formatu koji je utvrdila ili odobrila stranka i njezina nadležna tijela.

8. Svaka stranka osigurava da su informacije zabilježene na temelju stavka 5. na zahtjev dostupne globalnoj središnjoj točki za razmjenu informacija, podložno stavku 9., putem standardnog elektroničkog sigurnosnog sučelja s njezinom nacionalnom i/ili regionalnom središnjom točkom. Globalna središnja točka za razmjenu informacija sastavlja popis svih nadležnih tijela stranaka te ga čini dostupnim svim strankama.

9. Svaka stranka ili nadležno tijelo:

- (a) ima pravodoban pristup informacijama navedenima u stavku 4. slanjem upita globalnoj središnjoj točki za razmjenu informacija;
- (b) zahtijeva takve informacije samo ako su one potrebne u svrhu otkrivanja ili istraživanja nezakonite trgovine duhanskim proizvodima;
- (c) ne uskraćuje informacije neopravdano;
- (d) odgovara na zahtjeve za informacijama u vezi sa stavkom 4. u skladu sa svojim nacionalnim pravom; i
- (e) štiti sve razmijenjene informacije te ih tretira kao povjerljive, kao što je uzajamno dogovoreno.

10. Svaka stranka zahtijeva daljnji razvoj i širenje opsega sustava za sljedivost i praćenje koji se primjenjuje sve dok sve carinske, odgovarajuće porezne, te, prema potrebi, ostale obveze nisu izvršene na mjestu proizvodnje, uvoza ili otpuštanja iz carinskog ili trošarinskog nadzora.

11. Stranke surađuju međusobno i s nadležnim međunarodnim organizacijama, kao što je uzajamno dogovoreno, u razmjeni i razvoju najboljih praksi sustava za sljedivost i praćenje, uključujući:

(a) olakšavanje razvoja, prijenosa i nabave poboljšane tehnologije za sljedivost i praćenje, uključujući znanje, vještine, kapacitet i stručnost;

(b) podršku programima za osposobljavanje i izgradnju kapaciteta za stranke koje izraze takvu potrebu; i

(c) daljnji razvoj tehnologije za označivanje i skeniranje pojedinačnih kutija i pakiranja duhanskih proizvoda kako bi se informacije navedene u stavku 4. učinile dostupnima.

12. Obveze dodijeljene stranci ne smije izvršiti duhanska industrija niti se one njoj smiju delegirati.

13. Svaka stranka osigurava da njezina nadležna tijela u okviru sudjelovanja u sustavu za sljedivost i praćenje održavaju kontakte s duhanskom industrijom i onima koji zastupaju interese duhanske industrije samo u mjeri strogo potrebnoj za provedbu ovoga članka.

14. Svaka stranka može zahtijevati da duhanska industrija snosi sve troškove povezane s obvezama te stranke na temelju ovoga članka.

ČLANAK 9.

VOĐENJE EVIDENCIJE

1. Svaka stranka zahtijeva, prema potrebi, da sve fizičke i pravne osobe uključene u lanac opskrbe duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju vode potpunu i točnu evidenciju o svim relevantnim transakcijama. Tom evidencijom mora se omogućiti cjelovito podnošenje računa za materijale upotrijebljene pri proizvodnji duhanskih proizvoda.

2. Svaka stranka, prema potrebi, zahtijeva od osoba kojima su dodijeljene licence u skladu s člankom 6. da nadležnim tijelima na zahtjev pruže sljedeće informacije:

(a) opće informacije o tržišnim količinama, trendovima, prognozama i ostale relevantne informacije; i

(b) količine duhanskih proizvoda i opreme za proizvodnju koje na dan zahtjeva osoba kojoj je dodijeljena licenca posjeduje, čuva ili nadzire te koje se nalaze u poreznim ili carinskim skladištima u okviru režima provoza ili prekreaža ili odgode plaćanja.

3. S obzirom na duhanske proizvode ili opremu za proizvodnju koji se prodaju ili proizvode na državnom području stranke za izvoz ili koji podliježu odgodi plaćanja u provozu ili prekrcaju na državnom području stranke, svaka stranka, prema potrebi, zahtijeva da osobe kojima je dodijeljena licenca u skladu s člankom 6. na zahtjev nadležnim tijelima zemlje polaska (elektroničkim putem, ako postoji potrebna infrastruktura) u trenutku polaska tih proizvoda ili te opreme za proizvodnju iz mjesta pod njihovom kontrolom pruže sljedeće informacije:

- (a) datum otpreme s posljednje točke fizičke kontrole proizvoda;
- (b) pojedinosti o poslanim proizvodima (uključujući trgovačku marku, količinu, skladište);
- (c) predviđene rute slanja i odredište;
- (d) identitet fizičke ili pravne osobe/fizičkih ili pravnih osoba kojima se proizvodi šalju;
- (e) način prijevoza, uključujući identitet prijevoznika;
- (f) očekivani datum dolaska pošiljke na predviđeno odredište; i
- (g) predviđeno tržište za maloprodaju ili upotrebu.

4. Ako je izvedivo, svaka stranka zahtijeva da trgovci na malo i uzgajivači duhana, osim tradicijskih uzgajivača koji rade na nekomercijalnoj osnovi, vode potpunu i točnu evidenciju o svim relevantnim transakcijama u kojima sudjeluju, u skladu sa svojim nacionalnim pravom.

5. Za potrebe provedbe stavka 1., svaka stranka donosi učinkovite zakonodavne, izvršne i administrativne ili druge mjere kojima se zahtijeva da se sva evidencija:

- (a) čuva tijekom razdoblja od najmanje četiri godine;
- (b) učini dostupnom nadležnim tijelima; i
- (c) vodi u formatu koji zahtijevaju nadležna tijela.

6. Svaka stranka, prema potrebi i podložno nacionalnom pravu, uspostavlja sustav za razmjenu detaljnih informacija sadržanih u svojoj evidenciji koja se vodi u skladu s ovim člankom s drugim strankama.

7. Stranke nastoje surađivati međusobno i s nadležnim međunarodnim organizacijama sve intenzivnijom razmjenom i razvojem poboljšanih sustava za vođenje evidencije.

ČLANAK 10.

SIGURNOSNE I PREVENTIVNE MJERE

1. Svaka stranka, prema potrebi, u skladu s nacionalnim pravom i ciljevima Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom, zahtijeva da sve fizičke i pravne osobe koje podliježu članku 6. poduzmu potrebne mjere za sprječavanje preusmjeravanja duhanskih proizvoda u kanale nezakonite trgovine, uključujući, među ostalim:

(a) prijavljivanje nadležnim tijelima:

(i) prekograničnih prijenosa gotovine u iznosima propisanim u nacionalnom pravu ili prekograničnih plaćanja u naravi; i

(ii) svih "sumnjivih transakcija"; te

(b) opskrbljivanje duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju samo u količinama razmjernima potražnji za tim proizvodima na predviđenom tržištu za maloprodaju ili upotrebu.

2. Svaka stranka, prema potrebi, u skladu s nacionalnim pravom i ciljevima Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom, zahtijeva da plaćanja za transakcije koje izvršavaju fizičke ili pravne osobe koje podliježu članku 6. budu dopuštena samo u valuti i iznosu računa te samo putem zakonitih načina plaćanja posredstvom financijskih institucija koje se nalaze na državnom području predviđenog tržišta te da se ne smiju izvršavati putem bilo kojeg drugog sustava doznaka.

3. Stranka može zahtijevati da plaćanja koja izvršavaju fizičke ili pravne osobe koje podliježu članku 6. za materijale upotrijebljene pri proizvodnji duhanskih proizvoda u njezinoj nadležnosti budu dopuštena samo u valuti i iznosu računa te samo putem zakonitih načina plaćanja posredstvom financijskih institucija koje se nalaze na državnom području predviđenog tržišta te da se ne smiju izvršavati putem nekog drugog sustava doznaka.

4. Svaka stranka osigurava da svako kršenje zahtjeva ovoga članka podliježe odgovarajućim kaznenim, građanskim ili administrativnim postupcima i učinkovitim, razmjernim i odvraćajućim sankcijama, uključujući, prema potrebi, suspenziju ili poništenje licence.

ČLANAK 11.

PRODAJA PUTEM INTERNETA, TELEKOMUNIKACIJSKOM ILI BILO KOJOM DRUGOM TEHNOLOGIJOM U RAZVOJU

1. Svaka stranka zahtijeva da sve pravne i fizičke osobe uključene u bilo kakve transakcije povezane s prodajom duhanskih proizvoda putem modaliteta prodaje koji se temelje na internetu, telekomunikacijskoj ili bilo kojom drugoj tehnologiji u razvoju poštuju sve relevantne obveze obuhvaćene ovim Protokolom.

2. Svaka stranka razmatra zabranu maloprodaje duhanskih proizvoda putem modaliteta prodaje koji se temelje na internetu, telekomunikacijskoj ili bilo kojoj drugoj tehnologiji u razvoju.

ČLANAK 12.

SLOBODNE ZONE I MEĐUNARODNI PROVOZ

1. Svaka stranka u roku od tri godine od stupanja na snagu ovoga Protokola za tu stranku provodi učinkoviti nadzor cjelokupne proizvodnje duhana i duhanskih proizvoda i s time povezanih transakcija u slobodnim zonama te se pritom koristi svim relevantnim mjerama kako je predviđeno u ovom Protokolu.

2. Osim toga, zabranjeno je miješanje duhanskih proizvoda s neduhanskim proizvodima u istom kontejneru ili bilo kojoj takvoj sličnoj prijevoznoj jedinici u trenutku iznošenja iz slobodnih zona.

3. Svaka stranka, u skladu s nacionalnim pravom, donosi mjere nadzora i provjere te ih primjenjuje na međunarodni provoz ili prekrcaj duhanskih proizvoda i opreme za proizvodnju, na svojem državnom području, a u skladu s odredbama ovoga Protokola kako bi spriječila nezakonitu trgovinu tim proizvodima.

ČLANAK 13.

BESCARINSKA PRODAJA

1. Svaka stranka provodi učinkovite mjere za podvrgavanje svih bescarinskih prodaja svim relevantnim odredbama ovoga Protokola, uzimajući u obzir članak 6. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom.

2. Najkasnije pet godina nakon stupanja na snagu ovoga Protokola, Skupština stranaka na svojoj sljedećoj sjednici osigurava provedbu istraživanja utemeljenog na dokazima kako bi se utvrdio opseg nezakonite trgovine duhanskim proizvodima povezan s bescarinskom prodajom tih proizvoda. Na temelju takvog istraživanja Skupština stranaka razmatra primjereno daljnje djelovanje.

DIO IV.: KAŽNJIVA DJELA

ČLANAK 14.

PROTUPRAVNO PONAŠANJE UKLJUČUJUĆI KAZNENA DJELA

1. Podložno temeljnim načelima svojeg domaćeg prava svaka stranka donosi zakonodavne i druge mjere koje mogu biti potrebne za utvrđivanje svih sljedećih ponašanja kao protupravnih prema svojem domaćem pravu:

- (a) proizvodnje, veleprodaje, posredovanja, prodaje, prijevoza, distribuiranja, skladištenja, otpreme, uvoza ili izvoza duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju protivno odredbama ovoga Protokola;

- (b) (i) proizvodnje, veleprodaje, posredovanja, prodaje, prijevoza, distribuiranja, skladištenja, otpreme, uvoza ili izvoza duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju bez plaćanja važećih carina, poreza i ostalih davanja ili bez važećih fiskalnih markica, jedinstvenih identifikacijskih oznaka ili bilo kojih drugih potrebnih oznaka ili deklaracija;
- (ii) svih drugih djela krijumčarenja ili pokušaja krijumčarenja duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju koja nisu obuhvaćena stavkom (b)(i);
- (c) (i) svakog drugog oblika nezakonite proizvodnje duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju ili duhanskih pakiranja s lažnim fiskalnim markicama, jedinstvenim identifikacijskim oznakama ili bilo kojim drugim potrebnim oznakama ili deklaracijama;
- (ii) veleprodaje, posredovanja, prodaje, prijevoza, distribuiranja, skladištenja, otpreme, uvoza ili izvoza nezakonito proizvedenog duhana, nezakonitih duhanskih proizvoda, proizvoda s lažnim fiskalnim markicama i/ili drugim potrebnim oznakama ili deklaracijama ili nezakonite opreme za proizvodnju;
- (d) miješanja duhanskih proizvoda s neduhanskim proizvodima tijekom prolaska kroz lanac opskrbe, a u svrhu sakrivanja ili prikrivanja duhanskih proizvoda;
- (e) miješanja duhanskih proizvoda s neduhanskim proizvodima protivno članku 12. stavku 2. ovoga Protokola;
- (f) upotrebe modaliteta prodaje duhanskih proizvoda koji se temelje na internetu, telekomunikacijskim ili bilo kojim drugim tehnologijama u razvoju protivno ovom Protokolu;
- (g) nabave, od strane osobe kojoj je dodijeljena licenca u skladu s člankom 6., duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju od osobe kojoj bi trebala biti, ali nije, dodijeljena licenca u skladu s člankom 6.;
- (h) ometanja bilo kojeg javnog službenika ili ovlaštenog službenika pri obavljanju dužnosti povezanih sa sprječavanjem, otkrivanjem, istraživanjem ili uklanjanjem nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju ili odvrćanjem od te nezakonite trgovine;
- (i) (i) davanja bilo kakve lažne, obmanjujuće ili nepotpune izjave, ili nedavanja svih potrebnih informacija bilo kojem javnom službeniku ili ovlaštenom službeniku pri obavljanju dužnosti povezanih sa sprječavanjem, otkrivanjem, istraživanjem ili uklanjanjem nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju ili odvrćanjem od te nezakonite trgovine i kada to nije protivno pravu osobe da ne optužuje samu sebe;

(ii) davanja lažnih izjava na službenim obrascima u odnosu na opis, količinu ili vrijednost duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju ili bilo koje druge informacije navedene u Protokolu s ciljem:

(a) izbjegavanja plaćanja važećih carina, poreza i drugih davanja, ili

(b) ometanja nadzornih mjera za sprječavanje, otkrivanje, istraživanje ili uklanjanje nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju ili odvrćanje od te nezakonite trgovine;

(iii) neizrade ili nevođenja evidencije obuhvaćene ovim Protokolom ili vođenja lažne evidencije; i

(j) pranja prihoda ostvarenih protupravnim ponašanjem koje je utvrđeno kao kazneno djelo u skladu sa stavkom 2.

2. Podložno temeljnim načelima svojeg domaćeg prava svaka stranka utvrđuje koje od protupravnih ponašanja navedenih u stavku 1., ili bilo koje drugo ponašanje povezano s nezakonitom trgovinom duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju koje je protivno odredbama ovoga Protokola, čini kazneno djelo te donosi zakonodavne i druge mjere koje su eventualno potrebne za provedbu takvog utvrđenja.

3. Svaka stranka obavješćuje Tajništvo ovoga Protokola o tome koje je od protupravnih ponašanja navedenih u stavcima 1. i 2. utvrdila kao kazneno djelo u skladu sa stavkom 2. te dostavlja Tajništvu preslike svojih zakona kojima se provodi stavak 2. ili njihov opis te sve kasnije promjene tih zakona.

4. Kako bi se poboljšala međunarodna suradnja u borbi protiv kaznenih djela povezanih s nezakonitom trgovinom duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju, potiče se stranke na preispitivanje njihovih nacionalnih zakona o pranju novca, uzajamnoj pravnoj pomoći i izručenju, uzimajući u obzir relevantne međunarodne konvencije čije su one stranke, a radi osiguranja njihove učinkovitost pri izvršavanju odredaba ovoga Protokola.

ČLANAK 15.

ODGOVORNOST PRAVNIH OSOBA

1. Svaka stranka donosi, u skladu sa svojim pravnim načelima, mjere koje su eventualno potrebne za utvrđivanje odgovornosti pravnih osoba za protupravno ponašanje uključujući kaznena djela utvrđena u skladu s člankom 14. ovoga Protokola.

2. Podložno pravnim načelima svake stranke, odgovornost pravnih osoba može biti kaznena, građanska ili administrativna.

3. Takvom odgovornošću ne dovodi se u pitanje odgovornost fizičkih osoba koje su sudjelovale u protupravnom ponašanju ili počinile kaznena djela utvrđena u skladu s nacionalnim zakonima i drugim propisima te člankom 14. ovoga Protokola.

ČLANAK 16.

PROGON I SANKCIJE

1. Svaka stranka donosi, u skladu s nacionalnim pravom, mjere koje su eventualno potrebne za osiguravanje da fizičke i pravne osobe odgovorne za protupravno ponašanje, uključujući kaznena djela utvrđena u skladu s člankom 14., podliježu učinkovitim, razmjernim i odvraćajućim kaznenopravnim sankcijama ili sankcijama koje nisu kaznenopravne, uključujući novčane kazne.

2. Svaka stranka nastoji osigurati da se izvrše sve diskrecijske pravne ovlasti prema njezinom domaćem pravu povezane s progonom osoba zbog protupravnog ponašanja, uključujući kaznena djela utvrđena u skladu s člankom 14., kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri povećala učinkovitost mjera izvršavanja zakonodavstva u odnosu na takvo protupravno ponašanje, uključujući kaznena djela, te vodeći računa o potrebi odvraćanja od počinjenja takvog protupravnog ponašanja, uključujući kažnjiva djela.

3. Ništa sadržano u ovom Protokolu ne utječe na načelo prema kojem je domaćem pravu stranke pridržano opisivanje protupravnog ponašanja, uključujući kaznena djela utvrđena u skladu s ovim Protokolom, kao i pravnih razloga i drugih pravnih načela koji se primjenjuju i koji određuju zakonitost određenog ponašanja, te da se takvo protupravno ponašanje, uključujući kaznena djela, progoni i sankcionira u skladu s tim pravom.

ČLANAK 17.

PLAĆANJA PRI ZAPLJENI

Stranke bi u skladu sa svojim domaćim pravom trebale razmotriti donošenje zakonodavnih i drugih mjera koje su eventualno potrebne za ovlašćivanje nadležnih tijela da od proizvođača, distributera, uvoznika ili izvoznika zaplijenjenog duhana, duhanskih proizvoda i/ili opreme za proizvodnju naplate iznos razmjernan izgubljenim porezima i carinama.

ČLANAK 18.

ZBRINJAVANJE ILI UNIŠTAVANJE

Sav zaplijenjeni duhan, duhanski proizvodi i oprema za proizvodnju uništavaju se koristeći se metodama koje su u najvećoj mogućoj mjeri povoljne za okoliš ili se zbrinjavaju u skladu s nacionalnim pravom.

ČLANAK 19.

POSEBNE ISTRAŽNE METODE

1. Ako je to dopušteno temeljnim načelima njezinog domaćeg pravnog sustava, svaka stranka, u okviru svojih mogućnosti i u skladu s uvjetima propisanim njezinim domaćim pravom, poduzima potrebne mjere za omogućivanje svojim nadležnim tijelima da na njezinom državnom području, primjereno upotrebljavaju metode kontrolirane isporuke te, ako ona to smatra primjerenim, druge posebne istražne metode, kao što su elektronički ili drugi

oblici nadzora i tajnih operacija, u svrhu učinkovite borbe protiv nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju.

2. U svrhu istrage kaznenih djela utvrđenih u skladu s člankom 14., stranke se potiče na sklapanje, prema potrebi, primjerenih bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili dogovora o upotrebi metoda iz stavka 1. u kontekstu suradnje na međunarodnoj razini.

3. U nedostatku sporazuma ili dogovora kako je navedeno u stavku 2., odluke o upotrebi takvih posebnih istražnih metoda na međunarodnoj razini donose se na pojedinačnoj osnovi pri čemu se, prema potrebi, mogu uzimati u obzir financijski aranžmani i dogovori u pogledu izvršavanja nadležnosti dotičnih stranaka.

4. Stranke prepoznaju važnost međunarodne suradnje i pomoći u ovome području, kao i potrebu za njima, te surađuju međusobno i s međunarodnim organizacijama u razvoju kapaciteta za postizanje ciljeva ovoga članka.

DIO V.: MEĐUNARODNA SURADNJA

ČLANAK 20.

OPĆA RAZMJENA INFORMACIJA

1. U svrhu postizanja ciljeva ovoga Protokola, stranke izvješćuju, u okviru instrumenta za izvješćivanje Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom, o relevantnim informacijama, podložno domaćem pravu te, prema potrebi, među ostalim, o pitanjima kao što su:

- (a) u skupnom obliku, pojedinosti o zapljenama duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju, količini, vrijednosti zapljena, opisima proizvoda, datumima i mjestima proizvodnje te utajenim porezima;
- (b) uvoz, izvoz, provoz, oporeziva i bescarinska prodaja i količina ili vrijednost proizvodnje duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju;
- (c) trendovi, metode sakrivanja i načini rada primijenjeni u nezakonitoj trgovini duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju; i
- (d) bilo koje druge relevantne informacije, prema dogovoru stranaka.

2. Stranke surađuju međusobno i s nadležnim međunarodnim organizacijama radi izgradnje kapaciteta stranaka za prikupljanje i razmjenu informacija.

3. Stranke smatraju navedene informacije povjerljivima i dopuštenima za upotrebu samo strankama, osim ako je stranka koja daje informacije navela drukčije.

ČLANAK 21.

RAZMJENA INFORMACIJA O IZVRŠAVANJU ZAKONODAVSTVA

1. Prema potrebi, podložno domaćem pravu ili međunarodnim ugovorima koji se primjenjuju, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev stranke koja pruži odgovarajuće obrazloženje da su takve informacije potrebne u svrhu otkrivanja ili istraživanja nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju, stranke razmjenjuju sljedeće informacije:

- (a) evidenciju o dodjeli licenca dotičnim fizičkim i pravnim osobama;
- (b) informacije za identificiranje, praćenje i progon fizičkih ili pravnih osoba uključenih u nezakonitu trgovinu duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju;
- (c) evidenciju o istragama i progonima;
- (d) evidenciju plaćanja za uvoz, izvoz ili bescarinsku prodaju duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju; i
- (e) pojedinosti o zapljenama duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju (uključujući, prema potrebi, informacije o broju predmeta, količinu, vrijednost zapljene, opis proizvoda, uključene subjekte, datum i mjesto proizvodnje) i načinima djelovanja (uključujući prijevozna sredstva, skrivanje, rute i otkrivanje).

2. Informacije koje stranke prime na temelju ovoga članka upotrebljavaju se isključivo za postizanje ciljeva ovoga Protokola. Stranke mogu odrediti da se takve informacije ne smiju prosljeđivati bez suglasnosti stranke koja je pružila informacije.

ČLANAK 22.

RAZMJENA INFORMACIJA: POVJERLJIVOST I ZAŠTITA INFORMACIJA

1. Svaka stranka određuje nadležna nacionalna tijela kojima se dostavljaju podaci iz članaka 20., 21. i 24. te o tome obavješćuju stranke putem Tajništva Konvencije.

2. Razmjena informacija na temelju ovoga Protokola podliježe domaćem pravu u pogledu povjerljivosti i privatnosti. Stranke štite, kao što je uzajamno dogovoreno, sve povjerljive informacije koje se razmjenjuju.

ČLANAK 23.

POMOĆ I SURADNJA: OSPOSOBLJAVANJE, TEHNIČKA POMOĆ I SURADNJA U ZNANSTVENIM, TEHNIČKIM I TEHNOLOŠKIM PITANJIMA

1. Stranke surađuju međusobno i/ili putem nadležnih međunarodnih i regionalnih organizacija u pružanju osposobljavanja, tehničke pomoći i suradnje u znanstvenim, tehničkim i tehnološkim pitanjima, kako bi se postigli ciljevi ovoga Protokola, kao što je uzajamno dogovoreno. Takvom pomoći može se obuhvatiti prijenos stručnog znanja ili

prikladnih tehnologija iz područja prikupljanja informacija, izvršavanja zakonodavstva, sljedivosti i praćenja, upravljanja informacijama, zaštite osobnih podataka, zabrana, elektroničkog nadzora, forenzičke analize, uzajamne pravne pomoći i izručenja.

2. Stranke mogu, prema potrebi, sklapati bilateralne, multilateralne ili bilo koje druge sporazume ili dogovore u svrhu unaprjeđenja osposobljavanja, tehničke pomoći i suradnje u znanstvenim, tehničkim i tehnološkim pitanjima uzimajući u obzir potrebe stranaka koje su zemlje u razvoju i stranaka koje su zemlje s gospodarstvima u tranziciji.

3. Stranke surađuju, prema potrebi, u razvoju i istraživanju mogućnosti utvrđivanja točnog zemljopisnog podrijetla zaplijenjenog duhana i duhanskih proizvoda.

ČLANAK 24.

POMOĆ I SURADNJA: ISTRAGA I PROGON KAŽNJIVIH DJELA

1. U skladu sa svojim domaćim pravom, stranke poduzimaju sve potrebne mjere, prema potrebi, za jačanje suradnje multilateralnim, regionalnim ili bilateralnim dogovorima za sprječavanje, otkrivanje, istraživanje, progon i kažnjavanje fizičkih ili pravnih osoba uključenih u nezakonitu trgovinu duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju.

2. Svaka stranka osigurava da administrativna tijela, regulatorna tijela, tijela za izvršavanje zakonodavstva i druga tijela zadužena za borbu protiv nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju (uključujući, ako je to dopušteno prema domaćem pravu, pravosudna tijela) surađuju i razmjenjuju relevantne informacije na nacionalnoj i međunarodnoj razini u skladu s uvjetima propisanim njezinim domaćim pravom.

ČLANAK 25.

ZAŠTITA SUVERENITETA

1. Stranke izvršavaju svoje obveze na temelju ovoga Protokola na način koji je sukladan načelima suverene jednakosti i teritorijalne cjelovitosti država te nemiješanja u unutarnje poslove drugih država.

2. Ništa u ovom Protokolu ne daje pravo stranci da na državnom području druge države izvršava nadležnost i obavlja funkcije koje su unutarnjim pravom te druge države rezervirane isključivo za tijela te druge države.

ČLANAK 26.

NADLEŽNOST

1. Svaka stranka donosi mjere koje su eventualno potrebne za utvrđivanje njezine nadležnosti nad kaznenim djelima utvrđenima u skladu s člankom 14.:

- (a) kada je kažnjivo djelo počinjeno je na državnom području te stranke; ili

- (b) kada je kažnjivo djelo počinjeno na plovilu koje plovi pod zastavom te stranke ili u letjelici koja je registrirana u skladu sa zakonima te stranke u trenutku počinjenja kažnjivog djela.
2. U skladu s člankom 25., stranka također može utvrditi svoju nadležnost nad bilo kojim takvim kaznenim djelom:
- (a) kada je kažnjivo djelo počinjeno na štetu te stranke;
- (b) kada je kažnjivo djelo počinio državljanin te stranke ili osoba bez državljanstva s uobičajenim boravištem na njezinom državnom području; ili
- (c) kada je kažnjivo djelo jedno od onih utvrđenih u skladu s člankom 14. i počinjeno je izvan njezina državnog područja s ciljem počinjenja nekog od kažnjivih djela utvrđenih u skladu s člankom 14. na njezinom državnom području.
3. Za potrebe članka 30., svaka stranka donosi mjere koje su eventualno potrebne za utvrđivanje njezine nadležnosti nad kaznenim djelima utvrđenima u skladu s člankom 14. kada se osumnjičenik nalazi na njezinom državnom području, a ona ga ne izruči isključivo zbog toga što je ta osoba njezin državljanin.
4. Svaka stranka također može donijeti mjere koje su eventualno potrebne za utvrđivanje njezine nadležnosti nad kaznenim djelima utvrđenima u skladu s člankom 14. kada se osumnjičenik nalazi na njezinom području, a ona ga ne izruči.
5. Ako je stranka koja izvršava svoju nadležnost u skladu sa stavcima 1. ili 2. obaviještena ili je na drugi način saznala da jedna ili više drugih stranaka provode istragu, progon ili sudski postupak u odnosu na isto ponašanje, nadležna tijela tih stranaka međusobno se savjetuju, prema potrebi, s ciljem usklađivanja svojih djelovanja.
6. Ne dovodeći u pitanje norme općeg međunarodnog prava, ovim Protokolom ne isključuje se izvršavanje bilo koje kaznene nadležnosti koju je stranka utvrdila u skladu sa svojim domaćim pravom.

ČLANAK 27.

SURADNJA U IZVRŠAVANJU ZAKONODAVSTVA

1. Svaka stranka donosi, u skladu sa svojim domaćim pravnim i administrativnim sustavima, učinkovite mjere za:
- (a) poboljšanje i, prema potrebi, uspostavljanje komunikacijskih kanala među nadležnim tijelima, agencijama i službama kako bi se olakšala sigurna i brza razmjena informacija o svim aspektima kaznenih djela utvrđenih u skladu s člankom 14.;
- (b) osiguravanje učinkovite suradnje među nadležnim tijelima, agencijama, carinom, policijom i drugim tijelima za izvršavanje zakonodavstva;
- (c) suradnju s drugim strankama u provođenju istraga u određenim slučajevima u pogledu kaznenih djela utvrđenih u skladu s člankom 14. u vezi s:

- (i) identitetom, mjestom boravka i aktivnostima osoba osumnjičenih za sudjelovanje u takvim kažnjivim djelima ili lokacijom ostalih dotičnih osoba;
 - (ii) kretanjem dobiti ostvarene kaznenim djelom ili imovine proizašle iz počinjenja takvih kažnjivih djela; i
 - (iii) kretanjem imovine, opreme ili drugih sredstava upotrijebljenih ili namijenjenih za upotrebu pri počinjenju takvih kažnjivih djela
- (d) pružanje, prema potrebi, potrebnih predmeta ili količina tvari za potrebe analize ili istrage;
- (e) olakšavanje učinkovitog koordiniranja među nadležnim tijelima, agencijama i službama te promicanje razmjene osoblja i drugih stručnjaka, uključujući, podložno bilateralnim sporazumima ili dogovorima između dotičnih stranaka, određivanje službenika za vezu;
- (f) razmjenu relevantnih informacija s drugim strankama o specifičnim sredstvima i metodama koje upotrebljavaju fizičke ili pravne osobe pri počinjenju takvih kažnjivih djela, uključujući, ako je to primjenjivo, rute i načine prijevoza te upotrebu lažnih identiteta, izmijenjenih ili krivotvorenih dokumenata ili drugih sredstava za prikrivanje njihovih aktivnosti; i
- (g) razmjenu relevantnih informacija i koordiniranje administrativnih i drugih mjera koje se poduzimaju, prema potrebi, u svrhu ranog otkrivanja kaznenih djela utvrđenih u skladu s člankom 14.

2. S ciljem provedbe ovoga Protokola, stranke razmatraju sklapanje bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili dogovora o izravnoj suradnji među svojim tijelima za izvršavanje zakonodavstva te ih, ako takvi sporazumi ili dogovori već postoje, mijenjaju na odgovarajući način. U nedostatku takvih sporazuma ili dogovora među dotičnim strankama, stranke ovaj Protokol mogu smatrati temeljem za uzajamnu suradnju u izvršavanju zakonodavstva u odnosu na kažnjiva djela obuhvaćena ovim Protokolom. Kada je to primjereno, stranke u potpunosti koriste sporazume ili dogovore, uključujući međunarodne ili regionalne organizacije, kako bi pojačale suradnju između svojih tijela za izvršavanje zakonodavstva.

3. Stranke nastoje surađivati u okviru svojih mogućnosti kako bi se suočile s transnacionalnom nezakonitom trgovinom duhanskim proizvodima koja se provodi s pomoću suvremene tehnologije.

ČLANAK 28.

UZAJAMNA ADMINISTRATIVNA POMOĆ

U skladu sa svojim domaćim pravnim i administrativnim sustavima, stranke pružaju jedne drugima, bilo na zahtjev ili na vlastitu inicijativu, informacije potrebne kako bi se osigurala pravilna primjena carinskog i drugog relevantnog prava pri sprječavanju, otkrivanju, istraživanju i progonu nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima i opreme za proizvodnju te borbi protiv te nezakonite trgovine. Stranke navedene informacije smatraju

povjerljivima i za ograničenu upotrebu, osim ako je stranka koja daje informacije drukčije navela. Takve informacije mogu uključivati:

- (a) nove carinske i druge tehnike izvršavanja čija je učinkovitost dokazana;
- (b) nove trendove, sredstva ili metode bavljenja nezakonitom trgovinom duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju;
- (c) robu za koju je poznato da je predmet nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju kao i pojedinosti o opisu, pakiranju, prijevozu i skladištenju te metodama upotrijebljenima u odnosu na tu robu;
- (d) fizičke ili pravne osobe za koje je poznato da su počinile kažnjivo djelo ili sudjelovale u počinjenju kažnjivog djela utvrđenog u skladu s člankom 14.; i
- (e) svi drugi podaci koji mogu pomoći određenim agencijama u procjeni rizika u svrhu nadzora i izvršavanja.

ČLANAK 29.

UZAJAMNA PRAVNA POMOĆ

1. Stranke pružaju jedne drugima u najvećoj mogućoj mjeri uzajamnu pravnu pomoć u istragama, progonima i sudskim postupcima u vezi s kaznenim djelima utvrđenima u skladu s člankom 14. ovoga Protokola.

2. Uzajamna pravna pomoć pruža se u najvećoj mogućoj mjeri u skladu s relevantnim zakonima, ugovorima, sporazumima i dogovorima stranke kojoj je podnesen zahtjev za pravnu pomoć u pogledu istraga, progona i sudskih postupaka u vezi s kažnjivim djelima za koje se pravne osobe može smatrati odgovornima u skladu s člankom 15. ovoga Protokola u stranci koja je podnijela zahtjev za pravnu pomoć.

3. Uzajamna pravna pomoć koja se pruža u skladu s ovim člankom može se zatražiti za bilo koju od sljedećih svrha:

- (a) prikupljanje dokaza ili izjava od osoba;
- (b) dostava sudskih dokumenata;
- (c) provedba pretrage i zapljene te zamrzavanja imovine;
- (d) pretraga objekata i lokacija;
- (e) pružanje informacija, dokaznih materijala i nalaza vještačenja;
- (f) dostavljanje izvornika ili ovjerenih preslika relevantnih dokumenata i spisa, uključujući vladine, bankovne, financijske, korporativne ili poslovne evidencije;

- (g) identificiranje ili praćenje prihoda ostvarenih kaznenim djelom, imovine, predmeta ili drugih stvari u dokazne svrhe;
- (h) olakšavanje dobrovoljnog odazivanja osoba u stranci koja je podnijela zahtjev za pravnu pomoć; i
- (i) bilo koju drugu vrstu pomoći koja nije protivna domaćem pravu stranke kojoj je zahtjev podnesen.

4. Ovaj članak ne utječe na obveze koje proizlaze iz bilo kojeg drugog ugovora, bilateralnog ili multilateralnog, kojim se uređuje ili kojim će se uređivati, u cijelosti ili djelomično, uzajamna pravna pomoć.

5. Stavci 6. do 24. primjenjuju se, na temelju recipročnosti, na zahtjeve podnesene na temelju ovoga članka ako dotične stranke nisu obvezane ugovorom ili međuvladinim sporazumom o uzajamnoj pravnoj pomoći. Ako su stranke obvezane takvim ugovorom ili međuvladinim sporazumom, primjenjuju se odgovarajuće odredbe tog ugovora ili međuvladinog sporazuma, osim ako se stranke dogovore da će umjesto toga primjenjivati stavke 6. do 24. Stranke se snažno potiče na primjenu tih stavaka ako se njima olakšava suradnja.

6. Svaka stranka određuje središnje tijelo koje je odgovorno i ovlašteno za primanje zahtjeva za uzajamnu pravnu pomoć te za njihovo izvršenje ili prenošenje odgovarajućim nadležnim tijelima radi izvršenja. Kada stranka ima posebnu regiju ili područje sa zasebnim sustavom uzajamne pravne pomoći, ona može odrediti zasebno središnje tijelo koje ima istu funkciju za tu regiju ili područje. Središnja tijela osiguravaju brzo i ispravno izvršenje ili prenošenje zaprimljenih zahtjeva. U slučajevima kada središnje tijelo prenese zahtjev tijelu nadležnom za njegovo izvršenje, središnje tijelo potiče to nadležno tijelo na brzo i ispravno izvršenje zahtjeva. Svaka stranka u trenutku pristupa ovom Protokolu, odnosno u trenutku prihvata, odobrenja, službene potvrde ili ratifikacije ovoga Protokola obavještuje voditelja Tajništva Konvencije o središnjem tijelu koje je odredila u ovu svrhu. Prenošnje zahtjeva za uzajamnu pravnu pomoć i sva s njime povezana priopćenja provode se među središnjim tijelima koja su odredile stranke. Ovim uvjetom ne dovodi se u pitanje pravo stranke da zatraži da joj se takvi zahtjevi i priopćenja dostave diplomatskim putem i, u hitnim slučajevima, ako su stranke suglasne i ako je to moguće, putem odgovarajućih međunarodnih organizacija.

7. Zahtjevi se podnose u pisanom obliku ili, ako je to moguće, bilo kojim sredstvom kojim se može proizvesti pisani zapis na jeziku prihvatljivom stranci kojoj je zahtjev podnesen pod uvjetima kojima se toj stranci omogućuje da utvrdi vjerodostojnost. O jeziku ili jezicima koje pojedina stranka prihvaća obavještuje se voditelj Tajništva Konvencije u trenutku pristupa ovom Protokolu, odnosno u trenutku prihvata, odobrenja, službene potvrde ili ratifikacije ovoga Protokola. U hitnim okolnostima, i ako je to dogovoreno među strankama, zahtjevi se mogu podnijeti i usmeno, ali se bez odgode moraju potvrditi u pisanom obliku.

8. Zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć sadržava:

- (a) identitet tijela koje podnosi zahtjev;

- (b) predmet i prirodu istrage, progona ili sudskog postupka na koji se zahtjev odnosi te naziv i funkciju tijela koje provodi tu istragu, progon ili sudski postupak;
- (c) sažetak bitnih činjenica, osim u slučaju zahtjeva za dostavu sudskih dokumenata;
- (d) opis tražene pomoći i pojedinosti svih postupaka čiju primjenu želi stranka koja je podnijela zahtjev;
- (e) ako je to moguće, identitet, lokaciju i državljanstvo dotične osobe;
- (f) svrhu za koju se traže dokazi, informacije ili djelovanje; i
- (g) odredbe domaćeg prava koje se odnose na kazneno djelo i odgovarajuću kaznu.

9. Stranka kojoj je zahtjev podnesen može zatražiti dodatne informacije kada se to čini potrebnim za izvršenje zahtjeva u skladu s njezinim domaćim pravom ili kada se time može olakšati izvršenje zahtjeva.

10. Zahtjev se izvršava u skladu s domaćim pravom stranke kojoj je zahtjev podnesen i u mjeri u kojoj to nije protivno njezinom domaćem pravu i, kada je to moguće, u skladu s postupcima navedenima u zahtjevu.

11. Stranka koja je podnijela zahtjev ne prenosi i ne upotrebljava informacije ili dokaze koje je dobila od stranke kojoj je zahtjev podnesen za istrage, progone ili sudske postupke osim onih navedenih u zahtjevu bez prethodnog odobrenja stranke kojoj je zahtjev podnesen. Ništa u ovom stavku ne sprječava stranku koja je podnijela zahtjev da u svojem postupku otkrije informacije ili dokaze koji okrivljenika oslobađaju krivnje. U potonjem slučaju, stranka koja je podnijela zahtjev obavješćuje stranku kojoj je zahtjev podnesen prije otkrivanja informacija ili dokaza te se, ako je to zatraženo, savjetuje sa strankom kojoj je zahtjev podnesen. Ako, u iznimnom slučaju, prethodna obavijest nije moguća, stranka koja je podnijela zahtjev bez odgode obavješćuje stranku kojoj je zahtjev podnesen o otkrivanju informacija ili dokaza.

12. Stranka koja je podnijela zahtjev može zatražiti od stranke kojoj je zahtjev podnesen da sa zahtjevom i sadržajem zahtjeva postupa kao s povjerljivima osim do mjere koja je potrebna za izvršenje zahtjeva. Ako stranka kojoj je zahtjev podnesen ne može ispuniti zahtjev u pogledu povjerljivosti, ona bez odgode o tome obavješćuje stranku koja je podnijela zahtjev.

13. Kada je to moguće i u skladu s temeljnim načelima domaćeg prava, kada se pojedinac nalazi na državnom području jedne stranke i mora se saslušati kao svjedok ili vještak pred pravosudnim tijelima druge stranke, prva stranka može, na zahtjev druge, dopustiti da se saslušanje održi putem videokonferencije ako za tog pojedinca nije moguće ili poželjno da se osobno pojavi na državnom području stranke koja je podnijela zahtjev. Stranke mogu se dogovoriti da saslušanje provede pravosudno tijelo stranke koja je podnijela zahtjev uz nazočnost pravosudnog tijela stranke kojoj je zahtjev podnesen.

14. Uzajamna pravna pomoć može se odbiti:

- (a) ako zahtjev nije podnesen u skladu s ovim člankom;
 - (b) ako stranka kojoj je zahtjev podnesen smatra da bi izvršenje zahtjeva moglo dovesti u pitanje njezin suverenitet, sigurnost, javni poredak ili druge bitne interese;
 - (c) ako bi tijelima stranke kojoj je zahtjev podnesen domaćim pravom bilo zabranjeno provesti traženu radnju u odnosu na bilo koje slično kažnjivo djelo koje bi bilo predmetom istrage, progona ili sudskog postupka u njihovoj vlastitoj nadležnosti;
 - (d) kada se zahtjev odnosi na kazneno djelo za koji je maksimalna kazna u stranci kojoj je zahtjev podnesen manja od dvije godine zatvora ili drugog oblika lišavanja slobode ili, ako bi, prema mišljenju stranke kojoj je zahtjev podnesen, pružanje pomoći predstavljalo teret za njezine resurse koji je nerazmjeran težini kaznenog djela; ili
 - (e) ako bi odobrenje zahtjeva bilo protivno pravnom sustavom stranke kojoj je zahtjev podnesen, a koji se odnosi na uzajamnu pravnu pomoć.
15. Svako odbijanje pružanja uzajamne pravne pomoći mora se obrazložiti.
16. Stranka ne smije odbiti pružanje uzajamne pravne pomoći na temelju ovoga članka pozivajući se na bankovnu tajnu.
17. Stranke ne smiju odbiti zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć samo zbog toga što se smatra da su kažnjivim djelom obuhvaćena i fiskalna pitanja.
18. Stranke mogu odbiti pružanje uzajamne pravne pomoći na temelju ovoga članka zbog razloga nepostojanja obostrane kažnjivosti. Međutim, stranka kojoj je zahtjev podnesen može, ako to smatra primjerenim, pružiti pomoć u mjeri koju odredi prema vlastitom nahodjenju bez obzira na to čini li predmetno ponašanje kažnjivo djelo prema domaćem pravu stranke kojoj je zahtjev podnesen.
19. Stranka kojoj je zahtjev podnesen izvršava zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć što je prije moguće i u najvećoj mogućoj mjeri vodi računa o svim rokovima koje je predložila stranka koja je podnijela zahtjev, a koji su obrazloženi po mogućnosti u samom zahtjevu. Stranka kojoj je zahtjev podnesen odgovara na opravdane zahtjeve stranke koja je podnijela zahtjev u vezi s napretkom u ispunjavanju zahtjeva. Stranka koja je podnijela zahtjev bez odgode obavješćuje stranku kojoj je zahtjev podnesen ako zatražena pomoć više nije potrebna.
20. Stranka kojoj je zahtjev podnesen može odgoditi uzajamnu pravnu pomoć ako ona ometa istragu, progon ili sudski postupak koji su u tijeku.
21. Prije odbijanja zahtjeva na temelju stavka 14. ili odgode njegova izvršenja na temelju stavka 20., stranka kojoj je zahtjev podnesen savjetuje se sa strankom koja je podnijela zahtjev kako bi se razmotrila mogućnost odobrenja pomoći pod uvjetima koje stranka kojoj je zahtjev podnesen smatra potrebnima. Ako stranka koja je podnijela zahtjev prihvati pomoć pod tim uvjetima, ona mora poštovati te uvjete.

22. Redovne troškove izvršenja zahtjeva snosi stranka kojoj je zahtjev podnesen, osim ako su se dotične stranke dogovorile drukčije. Ako su za ispunjenje zahtjeva potrebni ili će biti potrebni znatni ili izvanredni troškovi, stranke se savjetuju kako bi utvrdile uvjete pod kojima će se zahtjev izvršiti kao i način snošenja troškova.
23. U slučaju primitka zahtjeva, stranka kojoj je zahtjev podnesen:
- (a) pruža stranci koja je podnijela zahtjev preslike vladinih evidencija, dokumenata ili informacija koje posjeduje te koje su dostupne javnosti prema njezinom domaćem pravu; i
 - (b) može, prema vlastitom nahođenju, pružiti stranci koja je podnijela zahtjev u cijelosti, djelomično ili pod uvjetima koje smatra prikladnima, preslike svih vladinih evidencija, dokumenata ili informacija koje posjeduje te koje nisu dostupne javnosti prema njezinom domaćem pravu.
24. Stranke razmatraju, prema potrebi, mogućnost sklapanja bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili dogovora koji bi služili potrebama odredaba ovoga članka, dali praktični učinak ili osnažili odredbe ovoga članka.

ČLANAK 30.

IZRUČENJE

1. Ovaj članak primjenjuje se na kaznena djela utvrđena u skladu s člankom 14. ovoga Protokola ako:
- (a) se osoba koja je predmet zahtjeva za izručenje nalazi na državnom području stranke kojoj je zahtjev podnesen;
 - (b) je kazneno djelo za koje se traži izručenje kažnjivo prema domaćem pravu i stranke koja je podnijela zahtjev i stranke kojoj je zahtjev podnesen; te
 - (c) je kažnjivo djelo kažnjivo maksimalnom kaznom zatvora ili drugog oblika lišavanja slobode od najmanje četiri godine ili težom kaznom ili kraćom kaznom kako su se stranke dogovorile u skladu s bilateralnim i multilateralnim ugovorima ili drugim međunarodnim sporazumima.
2. Smatra se da je svako od kaznenih djela na koje se primjenjuje ovaj članak obuhvaćeno kao kažnjivo djelo koje podliježe izručenju u svakom ugovoru o izručenju koji postoji među strankama. Stranke se obvezuju uključiti takva kažnjiva djela kao kažnjiva djela koja podliježu izručenju u svaki ugovor o izručenju koji će međusobno sklopiti.
3. Ako ugovorna stranka koja uvjetuje izručenje postojanjem ugovora primi zahtjev za izručenje od druge ugovorne stranke s kojom nema ugovor o izručenju, ona može smatrati ovaj Protokol pravnom osnovom za izručenje u odnosu na bilo koje kazneno djelo na koje se primjenjuje ovaj članak.
4. Ugovorne stranke koje ne uvjetuju izručenje postojanjem ugovora međusobno priznaju kaznena djela na koja se primjenjuje ovaj članak kao kažnjiva djela koja podliježu izručenju.

5. Izručenje podliježe uvjetima predviđenima domaćim pravom stranke kojoj je zahtjev podnesen ili važećim ugovorima o izručenju, uključujući, među ostalim, uvjete u vezi sa zahtjevom u pogledu minimalne kazne za izručenje i razloge zbog kojih stranka kojoj je zahtjev podnesen može odbiti izručenje.

6. Stranke, u skladu sa svojim domaćim pravom, nastoje ubrzati postupke izručenja i pojednostavniti zahtjeve u pogledu dokaza u vezi s izručenjem u odnosu na sva kaznena djela na koja se primjenjuje ovaj članak.

7. Ako stranka ne izruči osumnjičenika koji se nalazi na njezinom državnom području zbog kaznenog djela na koje se primjenjuje ovaj članak isključivo zbog toga što je ta osoba njezin državljanin, na zahtjev stranke koja traži izručenje dužna je bez nepotrebne odgode podnijeti predmet svojim nadležnim tijelima radi progona. Ta tijela donose odluku i provode svoje postupke na isti način kao u slučaju bilo kojeg drugog kažnjivog djela slične prirode prema domaćem pravu te stranke. Dotične stranke međusobno surađuju osobito u postupovnim i dokaznim aspektima kako bi osigurale učinkovitost takvog progona.

8. Kada je stranci prema njezinom domaćem pravu dopušteno izručiti ili na drugi način predati svog državljanina samo pod uvjetom da će ta osoba biti vraćena toj stranci na služenje kazne izrečene kao rezultat suđenja ili postupka za koji je traženo izručenje ili predaja te osobe, a ta stranka i stranka koja je tražila izručenje slažu se s tom mogućnošću i ostalim uvjetima koje smatraju primjerenima, takvo uvjetno izručenje ili predaja dovoljni su za ispunjenje obveze utvrđene u stavku 7.

9. Ako je izručenje koje je traženo u svrhu izvršenja kazne, odbijeno zbog toga što je tražena osoba državljanin stranke kojoj je zahtjev podnesen, ta stranka, ako njezino domaće pravo to dopušta i ako je to u skladu sa zahtjevima tog prava, na zahtjev ugovorne stranke koja je podnijela zahtjev razmatra izvršenje kazne koja je izrečena prema domaćem pravu stranke koja je podnijela zahtjev ili preostalog dijela kazne.

10. Svakoj osobi protiv koje se vodi postupak u vezi s bilo kojim od kaznenih djela na koja se primjenjuje ovaj članak jamči se pravedno postupanje u svim fazama postupka, uključujući uživanje svih prava i jamstava predviđenih domaćim pravom stranke na čijem se državnom području ta osoba nalazi.

11. Ništa u ovom Protokolu ne tumači se kao nametanje obveze izručenja ako stranka kojoj je zahtjev podnesen ima utemeljene razloge vjerovati da je zahtjev podnesen u svrhu progona ili kažnjavanja određene osobe zbog njezina spola, rase, vjeroispovijedi, državljanstva, etničkog podrijetla ili političkih uvjerenja ili da bi se odobrenjem zahtjeva otežao položaj te osobe zbog bilo kojeg od navedenih razloga.

12. Stranke ne smiju odbiti zahtjev za izručenje samo zbog toga što se smatra da su kažnjivim djelom obuhvaćena i fiskalna pitanja.

13. Prije odbijanja izručenja, stranka kojoj je zahtjev podnesen savjetuje se, prema potrebi, s ugovornom strankom koja je podnijela zahtjev kako bi joj pružila mogućnost za predstavljanje njezinih mišljenja i dostavljanje informacija relevantnih za njezine tvrdnje.

14. Stranke nastoje sklopiti bilateralne i multilateralne sporazume ili dogovore za provedbu ili jačanje učinkovitosti izručenja. Ako su stranke obvezane postojećim ugovorom ili međuvladinim dogovorom, primjenjuju se odgovarajuće odredbe tog ugovora ili međuvladinog dogovora, osim ako se ugovorne stranke dogovore da će umjesto toga primjenjivati stavke 1. do 13.

ČLANAK 31.

MJERE ZA OSIGURAVANJE IZRUČENJA

1. Podložno svojem domaćem pravu i svojim međunarodnim ugovorima o izručenju, stranka kojoj je zahtjev podnesen može, nakon što se uvjerila da to opravdavaju okolnosti i da postoji hitnost te na zahtjev stranke koja je podnijela zahtjev, privesti osobu čije se izručenje traži i koja se nalazi na njezinom državnom području, ili poduzeti druge odgovarajuće mjere kako bi osigurala prisutnost te osobe tijekom postupka izručenja.
2. Stranka koja je podnijela zahtjev obavješćuje se, prema potrebi i bez odgode, o mjerama poduzetima u skladu sa stavkom 1., u skladu s nacionalnim pravom.
3. Svaka osoba u odnosu na koju se poduzimaju mjere u skladu sa stavkom 1. ima pravo:
 - (a) bez odgode stupiti u vezu s najbližim odgovarajućim predstavnikom države čiji je ta osoba državljanin ili, ako je ta osoba bez državljanstva, države na čijem državnom području ta osoba ima uobičajeno boravište; i
 - (b) da je posjeti predstavnik te države.

DIO VI.: IZVJEŠĆIVANJE

ČLANAK 32.

IZVJEŠĆIVANJE I RAZMJENA INFORMACIJA

1. Svaka stranka podnosi Skupštini stranaka, putem Tajništva Konvencije, periodična izvješća o svojoj provedbi ovoga Protokola.
2. Oblik i sadržaj takvih izvješća određuje Skupština stranaka. Ta izvješća dio su redovnog instrumenta za izvješćivanje Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom.
3. Sadržaj periodičnih izvješća iz stavka 1. određuje se, među ostalim, s obzirom na sljedeće:
 - (a) informacije o zakonodavnim, izvršnim, administrativnim ili drugim mjerama poduzetima radi provedbe ovoga Protokola;
 - (b) informacije, prema potrebi, o bilo kakvim ograničenjima ili preprekama koje su se pojavile pri provedbi ovoga Protokola te o mjerama poduzetim za nadilaženje tih prepreka;

- (c) informacije, prema potrebi, o financijskoj i tehničkoj pomoći koja je pružena, primljena ili zatražena za aktivnosti povezane s uklanjanjem nezakonite trgovine duhanskim proizvodima; i
- (d) informacije navedene u članku 20.

U onim slučajevima u kojima se relevantni podaci već prikupljaju u okviru mehanizma za izvješćivanje Konferencije stranaka, podatke ne treba ponovno prikupljati Skupština stranaka.

4. Skupština stranaka, u skladu s člancima 33. i 36., razmatra dogovore za pomoć strankama koje su zemlje u razvoju i strankama koje su zemlje s gospodarstvima u tranziciji, na njihov zahtjev, u ispunjavanju obveza iz ovoga članka.
5. Izvješćivanje o informacijama na temelju tih članaka podliježe nacionalnom pravu u pogledu povjerljivosti i privatnosti. Stranke štite, kao što je uzajamno dogovoreno, sve povjerljive informacije o kojima je izviješteno ili koje su razmijenjene.

DIO VII.: INSTITUCIONALNI DOGOVORI I FINANCIJSKA SREDSTVA

ČLANAK 33.

SKUPŠTINA STRANAKA

1. Uspostavlja se Skupština stranaka ovoga Protokola. Prvu sjednicu Skupštine stranaka saziva Tajništvo Konvencije neposredno prije ili neposredno nakon sljedeće redovne sjednice Konferencije stranaka nakon stupanja na snagu ovoga Protokola.
2. Nakon toga redovne sjednice Skupštine stranaka saziva Tajništvo Konvencije, neposredno prije ili neposredno nakon redovnih sjednica Konferencije stranaka.
3. Izvanredne sjednice Skupštine stranaka održavaju se kada to Skupština stranaka smatra potrebnim ili na pisani zahtjev bilo koje ugovorne stranke, pod uvjetom da, u roku od šest mjeseci od dostavljanja takvog zahtjeva strankama od strane Tajništva Konvencije, najmanje trećina stranaka podupre taj zahtjev.
4. Poslovnik i Financijski poslovnik Konferencije stranaka Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom primjenjuje se, *mutatis mutandis*, na Skupštinu stranaka osim ako Skupština stranaka odluči drukčije.
5. Skupština stranaka redovno preispituje provedbu Protokola i donosi odluke potrebne za promicanje njegove učinkovite provedbe.
6. Skupština stranaka odlučuje o opsegu i mehanizmu procijenjenih dobrovoljnih doprinosa stranaka Protokola za primjenu Protokola kao i o drugim mogućim sredstvima za njegovu provedbu.
7. Na svakoj redovnoj sjednici, Skupština stranaka konsenzusom donosi proračun i plan rada za financijsko razdoblje do iduće redovne sjednice, koji se razlikuju od proračuna i plana rada Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom.

ČLANAK 34.**TAJNIŠTVO**

1. Tajništvo Konvencije Tajništvo je ovoga Protokola.
2. Funkcije Tajništva Konvencije u pogledu njegove uloge kao Tajništva ovoga Protokola su:
 - (a) pripremati sjednice Skupštine stranaka i svih pomoćnih tijela kao i radnih skupina i drugih tijela koja je uspostavila Skupština stranaka te im pružati potrebne usluge;
 - (b) primati, analizirati, prenositi i davati povratne informacije dotičnim ugovornim strankama prema potrebi i Skupštini stranaka o izvješćima koje je zaprimilo u skladu s ovim Protokolom te olakšati razmjenu informacija među strankama;
 - (c) na zahtjev pružati potporu strankama, posebice strankama koje su zemlje u razvoju i strankama koje su zemlje s gospodarstvima u tranziciji, u prikupljanju, dostavljanju i razmjeni potrebnih informacija u skladu s odredbama ovoga Protokola te pomoć u identificiranju dostupnih sredstava za olakšanje provedbe obveza na temelju ovoga Protokola;
 - (d) pripremati izvješća o svojim aktivnostima na temelju ovoga Protokola pod vodstvom Skupštine stranaka te za podnošenje Skupštini stranaka;
 - (e) osigurati, pod vodstvom Skupštine stranaka, potrebno koordiniranje s nadležnim međunarodnim i regionalnim međuvladinim organizacijama i drugim tijelima;
 - (f) sklopiti, pod vodstvom Skupštine stranaka, one administrativne ili ugovorne dogovore koji bi mogli biti potrebni za učinkovito obavljanje njegovih funkcija kao Tajništva ovoga Protokola;
 - (g) primati i pregledavati prijave međuvladinih i nevladinih organizacija koje žele dobiti akreditaciju kao promatrači u Skupštini stranaka, osiguravajući pritom da nisu povezane s duhanskom industrijom te podnijeti pregledane prijave Skupštini stranaka na razmatranje; i
 - (h) obavljati ostale funkcije Tajništva određene ovim Protokolom i sve ostale funkcije koje mu može odrediti Skupština stranaka.

ČLANAK 35.**ODNOSI IZMEĐU SKUPŠTINE STRANAKA I MEĐUVLADINIH ORGANIZACIJA**

Kako bi se osigurala tehnička i financijska suradnja za postizanje cilja ovoga Protokola, Skupština stranaka može zatražiti suradnju nadležnih međunarodnih i regionalnih međuvladinih organizacija, uključujući financijske institucije i razvojne institucije.

ČLANAK 36.

FINANCIJSKA SREDSTVA

1. Stranke prepoznaju važnu ulogu koju financijska sredstva imaju u postizanju cilja ovoga Protokola te priznaju važnost članka 26. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom za postizanje ciljeva te Konvencije.
2. Svaka stranka pruža financijsku podršku u odnosu na svoje nacionalne aktivnosti namijenjene za postizanje cilja ovoga Protokola, u skladu sa svojim nacionalnim planovima, prioritetima i programima.
3. Stranke promiču, prema potrebi, upotrebu bilateralnih, regionalnih, subregionalnih i drugih multilateralnih kanala za osiguravanje sredstava za jačanje kapaciteta stranaka koje su zemlje u razvoju i stranaka koje su zemlje s gospodarstvima u tranziciji kako bi se postigli ciljevi ovoga Protokola.
4. Ne dovodeći u pitanje članak 18., stranke se potiče da, podložno nacionalnom zakonodavstvu i politikama te prema potrebi, upotrebljavaju sve zaplijenjene prihode ostvarene kaznenim djelima proizašle iz nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju za postizanje ciljeva utvrđenih u ovom Protokolu.
5. Stranke zastupljene u relevantnim regionalnim i međunarodnim međuvladinim organizacijama te financijskim institucijama i razvojnim institucijama potiču te subjekte na pružanje financijske pomoći strankama koje su zemlje u razvoju i strankama koje su zemlje s gospodarstvima u tranziciji kako bi im se pomoglo u ispunjavanju njihovih obveza na temelju ovoga Protokola, bez ograničavanja prava na sudjelovanje u okviru tih organizacija.
6. Stranke su se dogovorile da:
 - (a) kako bi se pomoglo strankama u ispunjavanju njihovih obveza na temelju ovoga Protokola, sva relevantna potencijalna i postojeća sredstva dostupna za aktivnosti povezane s ciljem ovoga Protokola treba mobilizirati i iskoristiti za dobrobit svih stranaka, posebice stranaka koje su zemlje u razvoju i stranaka koje su zemlje s gospodarstvima u tranziciji; te
 - (b) Tajništvo Konvencije savjetuje stranke koje su zemlje u razvoju i stranke s gospodarstvima u tranziciji, na zahtjev, o dostupnim sredstvima za financiranje kako bi se olakšala provedba njihovih obaveza na temelju ovoga Protokola.
7. Stranke mogu zatražiti da duhanska industrija snosi sve troškove povezane s obvezama određene ugovorne stranke za postizanje ciljeva ovoga Protokola, u skladu s člankom 5. stavkom 3. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom.
8. Stranke nastoje, podložno domaćem pravu, postići samofinanciranje provedbe Protokola, među ostalim naplatom poreza i drugih oblika naknada na duhanske proizvode.

DIO VIII.: RJEŠAVANJE SPOROVA**ČLANAK 37.****RJEŠAVANJE SPOROVA**

Rješavanje sporova među strankama o tumačenju ili primjeni ovoga Protokola uređeno je člankom 27. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom.

DIO IX.: RAZVOJ PROTOKOLA**ČLANAK 38.****IZMJENE OVOGA PROTOKOLA**

1. Svaka stranka može predložiti izmjene ovoga Protokola.
2. Izmjene ovoga Protokola razmatra i donosi Skupština stranaka. Tajništvo Konvencije dostavlja strankama tekst svake predložene izmjene ovoga Protokola najmanje šest mjeseci prije sjednice na kojoj će biti predloženo donošenje izmjene. Tajništvo Konvencije također dostavlja predložene izmjene potpisnicima ovoga Protokola te depozitaru u informativne svrhe.
3. Stranke poduzimaju sve napore koji su u njihovoj moći kako bi konsenzusom postigle dogovor o svakoj predloženu izmjeni ovoga Protokola. Ako se iscrpe svi napori za postizanje konsenzusa, a sporazum nije postignut, krajnje rješenje jest donošenje izmjene tročetvrtinskom većinom glasova stranaka koje su prisutne i glasaju na toj sjednici. Za potrebe ovoga članka, "stranke koje su prisutne i glasaju" znači stranke koje su prisutne i daju pozitivan ili negativan glas. Svaku donesenu izmjenu Tajništvo Konvencije dostavlja depozitaru koji je prosljeđuje svim strankama na prihvaćanje.
4. Isprave o prihvatu u pogledu izmjena polažu se kod depozitara. Svaka izmjena donesena u skladu sa stavkom 3. za one stranke koje su je prihvatile stupa na snagu devedesetog dana od datuma kada je depozitar primio ispravu o prihvatu najmanje dvije trećine stranaka.
5. Sa svaku drugu stranku izmjena stupa na snagu devedesetog dana od datuma kada je ta stranka kod depozitara položila svoju ispravu o prihvatu navedene izmjene.

ČLANAK 39.**DONOŠENJE I IZMJENA PRILOGA OVOM PROTOKOLU**

1. Svaka stranka može iznijeti prijedloge za prilog ovom Protokolu i može predložiti izmjene priloga ovom Protokolu.
2. Prilozi su ograničeni na popise, obrasce i bilo koji drugi opisni materijal povezan s postupovnim, znanstvenim, tehničkim ili administrativnim pitanjima.

3. Prilozi ovom Protokolu i njihove izmjene predlažu se, donose i stupaju na snagu u skladu s postupkom utvrđenim u članku 38.

DIO X.: ZAVRŠNE ODREDBE

ČLANAK 40.

REZERVE

Na ovaj Protokol ne mogu se izraziti rezerve.

ČLANAK 41.

POVLAČENJE

1. U bilo kojem trenutku nakon dvije godine od datuma na koji je ovaj Protokol stupio na snagu za stranku, ta stranka može se povući iz Protokola dostavom pisane obavijesti depozitaru.

2. Svako takvo povlačenje proizvodi učinke nakon isteka godine dana od datuma kada je depozitar primio obavijest o povlačenju ili nekog kasnijeg datuma koji je naznačen u obavijesti o povlačenju.

3. Smatra se da se svaka stranka koja se povlači iz Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom povukla iz ovoga Protokola s učinkom od istog datuma koji ima i njezino povlačenje iz Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom.

ČLANAK 42.

PRAVO GLASA

1. Svaka stranka ovoga Protokola ima jedan glas, osim kako je predviđeno u stavku 2.

2. Organizacije za regionalnu gospodarsku integraciju u pitanjima koja su u njihovoj nadležnosti svoje pravo glasa ostvaruju brojem glasova koji je jednak broju njihovih država članica koje su stranke ovoga Protokola. Takva organizacija ne ostvaruje svoje pravo glasa ako neka od njezinih država članica ostvaruje svoje pravo glasa i obrnuto.

ČLANAK 43.

POTPIS

Protokol je otvoren za potpisivanje svim strankama Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom u sjedištu Svjetske zdravstvene organizacije u Ženevi od 10. do 11. siječnja 2013. te nakon toga u sjedištu Ujedinjenih naroda u New Yorku do 9. siječnja 2014.

ČLANAK 44.

RATIFIKACIJA, PRIHVAT, ODOBRENJE, SLUŽBENA POTVRDA ILI PRISTUP

1. Ovaj Protokol podliježe ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu država te službenoj potvrdi ili pristupu organizacija za regionalnu gospodarsku integraciju koje su stranke Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom. Otvoren je za pristup od dana koji slijedi nakon datuma na koji se Protokol zatvara za potpisivanje. Isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju, službenoj potvrdi ili pristupu polažu se kod depozitara.
2. Svaka organizacija za regionalnu gospodarsku integraciju koja postane strankom, bez da je bilo koja od njezinih država članica stranka, obvezana je svim obvezama na temelju ovoga Protokola. U slučaju organizacija čija je jedna ili više država članica stranka, ta organizacija i njezine države članice odlučuju o svojim odgovornostima za izvršavanje svojih obveza na temelju ovoga Protokola. U takvim slučajevima ta organizacija i države članice nisu istodobno ovlaštene za ostvarivanje prava na temelju ovoga Protokola.
3. Organizacije za regionalnu gospodarsku integraciju navode opseg svojih nadležnosti u odnosu na pitanja uređena ovim Protokolom u svojim ispravama o službenoj potvrdi ili u svojim ispravama o pristupu. Te organizacije također obavješćuju depozitara, koji potom obavješćuje stranke, o svim znatnim izmjenama opsega njihovih nadležnosti.

ČLANAK 45.

STUPANJE NA SNAGU

1. Ovaj Protokol stupa na snagu devedesetog dana koji slijedi nakon datuma polaganja četrdesete isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju, službenoj potvrdi ili pristupu kod depozitara.
2. Za svaku stranku Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom koja ratificira, prihvati, odobri ili službeno potvrdi ovaj Protokol ili mu pristupi nakon što su ispunjeni uvjeti za stupanje na snagu navedeni u stavku 1., ovaj Protokol stupa na snagu devedesetog dana koji slijedi nakon datuma polaganja njezine isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju, pristupu ili službenoj potvrdi.
3. Za potrebe ovoga članka, isprava koju položi organizacija za regionalnu gospodarsku integraciju ne računa se kao dodatna uz one koje su položile države članice te organizacije.

ČLANAK 46.

DEPOZITAR

Glavni tajnik Ujedinjenih naroda depozitar je ovoga Protokola.

ČLANAK 47.**VJERODOSTOJNI TEKSTOVI**

Izvornik ovoga Protokola, čiji su tekstovi na arapskom, engleskom, francuskom, kineskom, ruskom i španjolskom jeziku jednako vjerodostojni, polaže se kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.

PROTOCOL TO ELIMINATE ILLICIT TRADE IN TOBACCO PRODUCTS

PREAMBLE

The Parties to this Protocol,

Considering that on 21 May 2003, the Fifty-sixth World Health Assembly adopted by consensus the WHO Framework Convention on Tobacco Control, which came into force on 27 February 2005;

Recognizing that the WHO Framework Convention on Tobacco Control is one of the United Nations' most rapidly ratified treaties and a fundamental tool for attaining the objectives of the World Health Organization; .

Recalling the Preamble to the Constitution of the World Health Organization, which states that the enjoyment of the highest attainable standard of health as a fundamental right of every human being without distinction of race, religion, political belief, economic or social condition;

Determined also to give priority to their right to protect public health;

Deeply concerned that the illicit trade in tobacco products is contributing to the spread of the tobacco epidemic, which is a global problem with serious consequences for public health that calls for effective, appropriate and comprehensive domestic and international responses;

Recognizing further that illicit trade in tobacco products undermines price and tax measures designed to strengthen tobacco control and thereby increases the accessibility and affordability of tobacco products;

Seriously concerned by the adverse effects that the increase in accessibility and affordability of illicitly traded tobacco products has on public health and the well-being, in particular of young people, the poor and other vulnerable groups;

Seriously concerned about the disproportionate economic and social implications of illicit trade in tobacco products on developing countries and countries with economies in transition;

Aware of the need to develop scientific, technical and institutional capacity to plan and implement appropriate national, regional and international measures to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products;

Acknowledging that access to resources and relevant technologies is of great importance for enhancing the ability, of Parties, particularly in developing countries and countries with economies in transition, to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products;

Acknowledging also that, although free zones are established to facilitate legal trade, they have been used to facilitate the globalization of illicit trade in tobacco products, both in relation to the illicit transit of smuggled products and in the manufacture of illicit tobacco products;

Recognizing also that illicit trade in tobacco products undermines the economies of Parties and adversely affects their stability and security;

Also aware that illicit trade in tobacco products generates financial profits that are used to fund transnational criminal activity, which interferes with government objectives;

Recognizing that the illicit trade in tobacco products undermines health objectives, imposes additional strain on health systems and causes losses of revenue to the economies of the Parties;

Mindful of Article 5.3 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control in which Parties agree that in setting and implementing their public health policies with respect to tobacco control, Parties shall act to protect these policies from commercial and other vested interests of the tobacco industry in accordance with national law;

Emphasizing the need to be alert to any efforts by the tobacco industry to undermine or subvert strategies to combat illicit trade in tobacco products and the need to be informed of activities of the tobacco industry that have a negative impact on strategies to combat illicit trade in tobacco products;

Mindful of Article 6.2 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, which encourages Parties to prohibit or restrict, as appropriate, sales to and/or importation by international travellers of tax- and duty-free tobacco products;

Recognizing in addition that tobacco and tobacco products in international transit and transshipment find a channel for illicit trade;

Taking into account that effective action to prevent and combat illicit trade in tobacco products requires a comprehensive international approach to, and close cooperation on, all aspects of illicit trade, including, as appropriate, illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment;

Recalling and emphasizing the importance of other relevant international agreements such as the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, the United Nations Convention against Corruption and the United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances and the obligation that Parties to these Conventions have to apply, as appropriate, the relevant provisions of these Conventions to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment and *encouraging* those Parties that have not yet become Parties to these agreements to consider doing so;

Recognizing the need to build enhanced cooperation between the Convention Secretariat of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and the United Nations Office on Drugs and Crime, the World Customs Organization and other bodies, as appropriate;

Recalling Article 15 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, in which Parties recognize, inter alia, that the elimination of all forms of illicit trade in tobacco products, including smuggling and illicit manufacturing, is an essential component of tobacco control;

Considering that this Protocol does not seek to address issues concerning intellectual property rights; and

Convinced that supplementing the WHO Framework Convention on Tobacco Control by a comprehensive protocol will be a powerful, effective means to counter illicit trade in tobacco products and its grave consequences,

Hereby agree as follows:

PART I: INTRODUCTION

ARTICLE 1

USE OF TERMS

1. "Brokering" means acting as an agent for others, as in negotiating contracts, purchases, or sales in return for a fee or commission.
2. "Cigarette" means a roll of cut tobacco for smoking, enclosed in cigarette paper. This excludes specific regional products such as bidis, ang hoon, or other similar products which can be wrapped in paper or leaves. For the purpose of Article 8, "cigarette" also includes fine cut "roll your own" tobacco for the purposes of making a cigarette.
3. "Confiscation", which includes forfeiture where applicable, means the permanent deprivation of property by order of a court or other competent authority.
4. "Controlled delivery" means the technique of allowing illicit or suspect consignments to pass out of, through or into the territory of one or more States, with the knowledge and under the supervision of their competent authorities, with a view to the investigation of an offence and the identification of persons involved in the commission of the offence.
5. "Free zone" means a part of the territory of a Party where any goods introduced are generally regarded, in so far as import duties and taxes are concerned, as being outside the Customs territory.
6. "Illicit trade" means any practice or conduct prohibited by law and which relates to production, shipment, receipt, possession, distribution, sale or purchase, including any practice or conduct intended to facilitate such activity.
7. "Licence" means permission from a competent authority following submission of the requisite application or other documentation to the competent authority.

8. (a) "Manufacturing equipment" means machinery which is designed, or adapted, to be used solely for the manufacture of tobacco products and is integral to the manufacturing process.¹
- (b) "Any part thereof" in the context of manufacturing equipment means any identifiable part which is unique to manufacturing equipment used in the manufacture of tobacco products.
9. "Party" means, unless the context indicates otherwise, a Party to this Protocol.
10. "Personal data" means any information relating to an identified or identifiable natural person.
11. "Regional economic integration organization" means an organization that is composed of several sovereign states, and to which its Member States have transferred competence over a range of matters, including the authority to make decisions binding on its Member States in respect of those matters.²
12. The "supply chain" covers the manufacture of tobacco products and manufacturing equipment; and import or export of tobacco products and manufacturing equipment; and may be extended, where relevant, to one or more of the following activities when so decided by a Party:
- (a) retailing of tobacco products;
 - (b) growing of tobacco, except for traditional small-scale growers, farmers and producers;
 - (c) transporting commercial quantities of tobacco products or manufacturing equipment; and
 - (d) wholesaling, brokering, warehousing or distribution of tobacco and tobacco products or manufacturing equipment.
13. "Tobacco products" means products entirely or partly made of the leaf tobacco, as raw material, which are manufactured to be used for smoking, sucking, chewing or snuffing.
14. "Tracking and tracing" means systematic monitoring and re-creation by competent authorities or any other person acting on their behalf of the route or movement taken by items through the supply chain, as outlined in Article 8.

¹ Parties may include reference to the Harmonized Commodity Description and Coding System of the World Customs Organization for this purpose, wherever applicable.

² Where appropriate, national or domestic will refer equally to regional economic integration organizations.

ARTICLE 2**RELATIONSHIP BETWEEN THIS PROTOCOL AND OTHER AGREEMENTS AND LEGAL INSTRUMENTS**

1. The provisions of the WHO Framework Convention on Tobacco Control that apply to its protocols shall apply to this Protocol.
2. Parties that have entered into the types of agreements mentioned in Article 2 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall communicate such agreements to the Meeting of the Parties through the Convention Secretariat.
3. Nothing in this Protocol shall affect the rights and obligations of any Party pursuant to any other international convention, treaty or international agreement in force for that Party that it deems to be more conducive to the achievement of the elimination of illicit trade in tobacco products.
4. Nothing in this Protocol shall affect other rights, obligations and responsibilities of Parties under international law, including the United Nations Convention against Transnational Organized Crime.

ARTICLE 3**OBJECTIVE**

The objective of this Protocol is to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products, in accordance with the terms of Article 15 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

PART II: GENERAL OBLIGATIONS**ARTICLE 4****GENERAL OBLIGATIONS**

1. In addition to the provisions of Article 5 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, Parties shall:
 - (a) adopt and implement effective measures to control or regulate the supply chain of goods covered by this Protocol in order to prevent, deter, detect, investigate and prosecute illicit trade in such goods and shall cooperate with one another to this end;
 - (b) take any necessary measures in accordance with their national law to increase the effectiveness of their competent authorities and services, including customs and police responsible for preventing, deterring, detecting, investigating, prosecuting and eliminating all forms of illicit trade in goods covered by this Protocol;
 - (c) adopt effective measures for facilitating or obtaining technical assistance and financial support, capacity building and international cooperation in order to achieve the objectives of this Protocol and ensure the availability to, and secure exchange with, the competent authorities of information to be exchanged under this Protocol;

(d) cooperate closely with one another, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, in order to enhance the effectiveness of law enforcement action to combat the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol;

(e) cooperate and communicate, as appropriate, with relevant regional and international intergovernmental organizations in the secure³ exchange of information covered by this Protocol in order to promote the effective implementation of this Protocol; and

(f) within the means and resources at their disposal, cooperate to raise financial resources for the effective implementation of this Protocol through bilateral and multilateral funding mechanisms.

2. In implementing their obligations under this Protocol, Parties, shall ensure the maximum possible transparency with respect to any interactions they may have with the tobacco industry.

ARTICLE 5

PROTECTION OF PERSONAL DATA

Parties shall protect personal data of individuals regardless of nationality or residence, subject to national law, taking into consideration international standards regarding the protection of personal data, when implementing this Protocol.

PART III: SUPPLY CHAIN CONTROL

ARTICLE 6

LICENCE, EQUIVALENT APPROVAL OR CONTROL SYSTEM

1. To achieve the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and with a view to eliminating illicit trade in tobacco products and manufacturing equipment, each Party shall prohibit the conduct of any of the following activities by any natural or legal person except pursuant to a licence or equivalent approval (hereafter "licence") granted, or control system implemented, by a competent authority in accordance with national law:

- (a) manufacture of tobacco products and manufacturing equipment; and
- (b) import or export of tobacco products and manufacturing equipment.

2. Each Party shall endeavour to license, to the extent considered appropriate, and when the following activities are not prohibited by national law, any natural or legal person engaged in:

- (a) retailing of tobacco products;

³ A secure exchange of information between two parties is resistant to interception and tampering (falsification). In other words, the information exchanged between the two parties cannot be read or modified by a third party.

- (b) growing of tobacco, except for traditional small-scale growers, farmers and producers;
- (c) transporting commercial quantities of tobacco products or manufacturing equipment; and
- (d) wholesaling, brokering, warehousing or distribution of tobacco and tobacco products or manufacturing equipment.

3. With a view to ensuring an effective licensing system, each Party shall:

- (a) establish or designate a competent authority or authorities to issue, renew, suspend, revoke and/or cancel licences, subject to the provisions of this Protocol, and in accordance with its national law, to conduct the activities specified in paragraph 1;
- (b) require that each application for a licence contains all the requisite information about the applicant, which should include, where applicable:
 - (i) where the applicant is a natural person, information regarding his or her identity, including full name, trade name, business registration number (if any), applicable tax registration numbers (if any) and any other information to allow identification to take place;
 - (ii) when the applicant is a legal person, information regarding its identity, including full legal name, trade name, business registration number, date and place of incorporation, location of corporate headquarters and principal place of business, applicable tax registration numbers, copies of articles of incorporation or equivalent documents, its corporate affiliates, names of its directors and of any designated legal representatives, including any other information to allow identification to take place;
 - (iii) precise business location of the manufacturing unit(s), warehouse location and production capacity of the business run by the applicant;
 - (iv) details of the tobacco products and manufacturing equipment covered by the application, such as product description, name, registered trade mark if any, design, brand, model or make and serial number of the manufacturing equipment;
 - (v) description of where manufacturing equipment will be installed and used;
 - (vi) documentation or a declaration regarding any criminal records;
 - (vii) complete identification of the bank accounts intended to be used in the relevant transactions and other relevant payment details; and
 - (viii) a description of the intended use and intended market of sale of the tobacco products, with particular attention to ensuring that tobacco product production or supply is commensurate with reasonably anticipated demand;

- (c) monitor and collect, where applicable, any licence fees that may be levied and consider using them in effective administration and enforcement of the licensing system or for public health or any other related activity in accordance with national law;
 - (d) take appropriate measures to prevent, detect and investigate any irregular or fraudulent practices in the operation of the licensing system;
 - (e) undertake measures such as periodic review, renewal, inspection or audit of licences where appropriate;
 - (f) establish, where appropriate, a time frame for expiration of licences and subsequent requisite reapplication or updating of application information;
 - (g) oblige any licensed natural or legal person to inform the competent authority in advance of any change of location of their business or any significant change in information relevant to the activities as licensed;
 - (h) oblige any licensed natural or legal person to inform the competent authority, for appropriate action, of any acquisition or disposal of manufacturing equipment; and
 - (i) ensure that the destruction of any such manufacturing equipment or any part thereof, shall take place under the supervision of the competent authority.
4. Each Party shall ensure that no licence shall be assigned and/or transferred without receipt from the proposed licensee of the appropriate information contained in paragraph 3, and without prior approval from the competent authority.
5. Five years following the entry into force of this Protocol, the Meeting of the Parties shall ensure at its next session that evidence-based research is conducted to ascertain whether any key inputs exist that are essential to the manufacture of tobacco products, are identifiable and can be subject to an effective control mechanism. On the basis of such research, the Meeting of the Parties shall consider appropriate action.

ARTICLE 7

DUE DILIGENCE

1. Each Party shall require, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, that all natural and legal persons engaged in the supply chain of tobacco, tobacco products and manufacturing equipment:
- (a) conduct due diligence before the commencement of and during the course of, a business relationship;
 - (b) monitor the sales to their customers to ensure that the quantities are commensurate with the demand for such products within the intended market of sale or use; and
 - (c) report to the competent authorities any evidence that the customer is engaged in activities in contravention of its obligations arising from this Protocol.

2. Due diligence pursuant to paragraph 1 shall, as appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, include, inter alia, requirements for customer identification, such as obtaining and updating information relating to the following:

(a) establishing that the natural or legal person holds a licence in accordance with Article 6;

(b) when the customer is a natural person, information regarding his or her identity, including full name, trade name, business registration number (if any), applicable tax registration numbers (if any) and verification of his or her official identification;

(c) when the customer is a legal person, information regarding its identity, including full name, trade name, business registration number, date and place of incorporation, location of corporate headquarters and principal place of business, applicable tax registration numbers, copies of articles of incorporation or equivalent documents, its corporate affiliates, names of its directors and any designated legal representatives, including the representatives' names and verification of their official identification;

(d) a description of the intended use and intended market of sale of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and

(e) a description of the location where manufacturing equipment will be installed and used.

3. Due diligence pursuant to paragraph 1 may include requirements for customer identification, such as obtaining and updating information relating to the following:

(a) documentation or a declaration regarding any criminal records; and

(b) identification of the bank accounts intended to be used in transactions.

4. Each Party shall, on the basis of the information reported in paragraph 1(c), take all necessary measures to ensure compliance with the obligations arising from this Protocol, which may include the designation of a customer within the jurisdiction of the Party to become a blocked customer as defined by national law.

ARTICLE 8

TRACKING AND TRACING

1. For the purposes of further securing the supply chain and to assist in the investigation of illicit trade in tobacco products, the Parties agree to establish within five years of entry into force of this Protocol a global tracking and tracing regime, comprising national and/or regional tracking and tracing systems and a global information-sharing focal point located at the Convention Secretariat of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and accessible to all Parties, enabling Parties to make enquiries and receive relevant information.

2. Each Party shall establish, in accordance with this Article, a tracking and tracing system, controlled by the Party for all tobacco products that are manufactured in or imported onto its territory taking into account their own national or regional specific needs and available best practice.

3. With a view to enabling effective tracking and tracing, each Party shall require that unique, secure and non-removable identification markings (hereafter called unique identification markings), such as codes or stamps, are affixed to or form part of all unit packets and packages and any outside packaging of cigarettes within a period of five years and other tobacco products within a period of ten years of entry into force of this Protocol for that Party.

4.1 Each Party shall, for purposes of paragraph 3, as part of the global tracking and tracing regime, require that the following information be available, either directly or accessible by means of a link, to assist Parties in determining the origin of tobacco products, the point of diversion where applicable, and to monitor and control the movement of tobacco products and their legal status:

- (a) date and location of manufacture;
- (b) manufacturing facility;
- (c) machine used to manufacture tobacco products;
- (d) production shift or time of manufacture;
- (e) the name, invoice, order number and payment records of the first customer who is not affiliated with the manufacturer;
- (f) the intended market of retail sale;
- (g) product description;
- (h) any warehousing and shipping;
- (i) the identity of any known subsequent purchaser; and
- (j) the intended shipment route, the shipment date, shipment destination, point of departure and consignee.

4.2 The information in subparagraphs (a), (b), (g) and where available (f), shall form part of the unique identification markings.

4.3 Where the information in subparagraph (f) is not available at the time of marking, Parties shall require the inclusion of such information in accordance with Article 15.2(a) of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

5. Each Party shall require, within the time limits specified in this Article, that the information set out in paragraph 4 is recorded, at the time of production, or at the time of first shipment by any manufacturer or at the time of import onto its territory.

6. Each Party shall ensure that the information recorded under paragraph 5 is accessible by that Party by means of a link with the unique identification markings required under paragraphs 3 and 4.

7. Each Party shall ensure that the information recorded in accordance with paragraph 5, as well as the unique identification markings rendering such information accessible in accordance with paragraph 6 shall be included in a format established or authorized by the Party and its competent authorities.

8. Each Party shall ensure that the information recorded under paragraph 5 is accessible to the global information-sharing focal point on request, subject to paragraph 9, through a standard electronic secure interface with its national and/or regional central point. The global information-sharing focal point shall compile a list of the competent authorities of Parties and make the list available to all Parties.

9. Each Party or the competent authority shall:

- (a) have access to the information outlined in paragraph 4 in a timely manner by making a query to the global information-sharing focal point;
- (b) request such information only where it is necessary for the purpose of detection or investigation of illicit trade in tobacco products;
- (c) not unreasonably withhold information;
- (d) answer the information requests in relation to paragraph 4, in accordance with its national law; and
- (e) protect and treat as confidential, as mutually agreed, any information that is exchanged.

10. Each Party shall require the further development and expansion of the scope of the applicable tracking and tracing system up to the point that all duties, relevant taxes, and where appropriate, other obligations have been discharged at the point of manufacture, import or release from customs or excise control.

11. Parties shall cooperate with each other and with competent international organizations, as mutually agreed, in sharing and developing best practices for tracking and tracing systems including:

- (a) facilitation of the development, transfer and acquisition of improved tracking and tracing technology, including knowledge, skills, capacity and expertise;
- (b) support for training and capacity-building programmes for Parties that express such a need; and
- (c) further development of the technology to mark and scan unit packets and packages of tobacco products to make accessible the information listed in paragraph 4.

12. Obligations assigned to a Party shall not be performed by or delegated to the tobacco industry.

13. Each Party shall ensure that its competent authorities, in participating in the tracking and tracing regime, interact with the tobacco industry and those representing the interests of the tobacco industry only to the extent strictly necessary in the implementation of this Article.

14. Each Party may require the tobacco industry to bear any costs associated with that Party's obligations under this Article.

ARTICLE 9

RECORD-KEEPING

1. Each Party shall require, as appropriate, that all natural and legal persons engaged in the supply chain of tobacco, tobacco products and manufacturing equipment maintain complete and accurate records of all relevant transactions. Such records must allow for the full accountability of materials used in the production of their tobacco products.

2. Each Party shall, as appropriate, require persons licensed in accordance with Article 6 to provide, on request, the following information to the competent authorities:

(a) general information on market volumes, trends, forecasts and other relevant information; and

(b) the quantities of tobacco products and manufacturing equipment in the licensee's possession, custody or control kept in stock, in tax and customs warehouses under the regime of transit or transshipment or duty suspension as of the date of the request.

3. With respect to tobacco products and manufacturing equipment sold or manufactured on the territory of the Party for export, or subject to duty- suspended movement in transit or transshipment on the territory of the Party, each Party shall, as appropriate, require that persons licensed in accordance with Article 6, provide, on request, to the competent authorities in the country of departure (electronically, where the infrastructure exists) at the time of departure from their control with the following information:

(a) the date of shipment from the last point of physical control of the products;

(b) the details concerning the products shipped (including brand, amount, warehouse);

(c) the intended shipping routes and destination;

(d) the identity of the natural or legal person(s) to whom the products are being shipped;

(e) the mode of transportation, including the identity of the transporter;

(f) the expected date of arrival of the shipment at the intended shipping destination; and

(g) intended market of retail sale or use.

4. If feasible, each Party shall require that retailers and tobacco growers, except for traditional growers working on a non-commercial basis, maintain complete and accurate records of all relevant transactions in which they engage, in accordance with its national law.
5. For the purposes of implementing paragraph 1, each Party shall adopt effective legislative, executive, administrative or other measures to require that all records are:
 - (a) maintained for a period of at least four years;
 - (b) made available to the competent authorities; and
 - (c) maintained in a format, as required by the competent authorities.
6. Each Party shall, as appropriate and subject to national law, establish a system for sharing details contained in all records kept in accordance with this Article with other Parties.
7. Parties shall endeavour to cooperate, with each other and with competent international organizations, in progressively sharing and developing improved systems for record-keeping.

ARTICLE 10

SECURITY AND PREVENTIVE MEASURES

1. Each Party shall, where appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, require that all natural and legal persons subject to Article 6 take the necessary measures to prevent the diversion of tobacco products into illicit trade channels, including, inter alia:
 - (a) reporting to the competent authorities:
 - (i) the cross-border transfer of cash in amounts stipulated in national law or of cross-border payments in kind; and
 - (ii) all "suspicious transactions"; and
 - (b) supplying tobacco products or manufacturing equipment only in amounts commensurate with the demand for such products within the intended market of retail sale or use.
2. Each Party shall, where appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, require that payments for transactions carried out by natural or legal persons subject to Article 6 be allowed only in the currency and in the same amount as the invoice, and only through legal modes of payment from financial institutions located on the territory of the intended market and shall not be operated through any other alternative remittance system.
3. A Party may require that payments carried out by natural or legal persons subject to Article 6 for materials used for the manufacture of tobacco products in its jurisdiction be allowed only in the currency and in the same amount as the invoice, and only through legal modes of payment from financial institutions located on the territory of the intended market and shall not be operated through any other alternative remittance system.

4. Each Party shall ensure that any contravention of the requirements of this Article is subject to appropriate criminal, civil or administrative procedures and effective, proportionate and dissuasive sanctions including, as appropriate, suspension or cancellation of a licence.

ARTICLE 11

SALE BY INTERNET, TELECOMMUNICATION OR ANY OTHER EVOLVING TECHNOLOGY

1. Each Party shall require that all legal and natural persons engaged in any transaction with regard to tobacco products through Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale comply with all relevant obligations covered by this Protocol.
2. Each Party shall consider banning retail sales of tobacco products through Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale.

ARTICLE 12

FREE ZONES AND INTERNATIONAL TRANSIT

1. Each Party shall, within three years of the entry into force of this Protocol for that Party, implement effective controls on all manufacturing of, and transactions in, tobacco and tobacco products, in free zones, by use of all relevant measures as provided in this Protocol.
2. In addition, the intermingling of tobacco products with non-tobacco products in a single container or any other such similar transportation unit at the time of removal from free zones shall be prohibited.
3. Each Party shall, in accordance with national law, adopt and apply control and verification measures to the international transit or transshipment, within its territory, of tobacco products and manufacturing equipment in conformity with the provisions of this Protocol in order to prevent illicit trade in such products.

ARTICLE 13

DUTY FREE SALES

1. Each Party shall implement effective measures to subject any duty free sales to all relevant provisions of this Protocol, taking into consideration Article 6 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.
2. No later than five years following the entry into force of this Protocol, the Meeting of the Parties shall ensure at its next session that evidence-based research is conducted to ascertain the extent of illicit trade in tobacco products related to duty free sales of such products. On the basis of such research, the Meeting of the Parties shall consider appropriate further action.

PART IV: OFFENCES**ARTICLE 14****UNLAWFUL CONDUCT INCLUDING CRIMINAL OFFENCES**

1. Each Party shall adopt, subject to the basic principles of its domestic law, such legislative and other measures as may be necessary to establish all of the following conduct as unlawful under its domestic law:

- (a) manufacturing, wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting tobacco, tobacco products or manufacturing equipment contrary to the provisions of this Protocol;
- (b) (i) manufacturing, wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting tobacco, tobacco products or manufacturing equipment without the payment of applicable duties, taxes and other levies or without bearing applicable fiscal stamps, unique identification markings, or any other required markings or labels;

(ii) any other acts of smuggling or attempted smuggling of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment not covered by paragraph (b)(i);
- (c) (i) any other form of illicit manufacture of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, or tobacco packaging bearing false fiscal stamps, unique identification markings, or any other required markings or labels;

(ii) wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting of illicitly manufactured tobacco, illicit tobacco products, products bearing false fiscal stamps and/or other required markings or labels, or illicit manufacturing equipment;
- (d) mixing of tobacco products with non-tobacco products during progression through the supply chain, for the purpose of concealing or disguising tobacco products;
- (e) intermingling of tobacco products with non-tobacco products in contravention of Article 12.2 of this Protocol;
- (f) using Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale of tobacco products in contravention of this Protocol;
- (g) obtaining, by a person licensed in accordance with Article 6, tobacco, tobacco products or manufacturing equipment from a person who should be, but is not, licensed in accordance with Article 6;
- (h) obstructing any public officer or an authorized officer in the performance of duties relating to the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;
- (i) (i) making any material statement that is false, misleading or incomplete, or failing to provide any required information to any public officer or an authorized officer in the performance of duties relating to the prevention,

deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment and when not contrary to the right against self incrimination;

(ii) misdeclaring on official forms the description, quantity or value of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment or any other information specified in the protocol to:

(a) evade the payment of applicable duties, taxes and other levies, or

(b) prejudice any control measures for the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;

(iii) failing to create or maintain records covered by this Protocol or maintaining false records; and

(j) laundering of proceeds of unlawful conduct established as a criminal offence under paragraph 2.

2. Each Party shall, subject to the basic principles of its domestic law, determine which of the unlawful conduct set out in paragraph 1 or any other conduct related to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment contrary to the provisions of this Protocol shall be criminal offences and adopt legislative and other measures as may be necessary to give effect to such determination.

3. Each Party shall notify the Secretariat of this Protocol which of the unlawful conduct set out in paragraphs 1 and 2 that Party has determined to be a criminal offence in accordance with paragraph 2, and shall furnish to the Secretariat copies of its laws, or a description thereof, that give effect to paragraph 2, and of any subsequent changes to such laws.

4. In order to enhance international cooperation in combatting the criminal offences related to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment, Parties are encouraged to review their national laws regarding money laundering, mutual legal assistance and extradition, having regard to relevant international conventions to which they are Parties, to ensure that they are effective in the enforcement of the provisions of this Protocol.

ARTICLE 15

LIABILITY OF LEGAL PERSONS

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary, consistent with its legal principles, to establish the liability of legal persons for the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol.

2. Subject to the legal principles of each Party, the liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.

3. Such liability shall be without prejudice to the liability of the natural persons who have engaged in the unlawful conduct or committed the criminal offences established in accordance with national laws and regulations and Article 14 of this Protocol.

ARTICLE 16

PROSECUTIONS AND SANCTIONS

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary, in accordance with national law, to ensure that natural and legal persons held liable for the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 are subjected to effective, proportionate and dissuasive criminal or non-criminal sanctions, including monetary sanctions.
2. Each Party shall endeavour to ensure that any discretionary legal powers under its domestic law relating to the prosecution of persons for the unlawful conduct, including criminal offences established in accordance with Article 14, are exercised to maximize the effectiveness of law enforcement measures in respect of such unlawful conduct including criminal offences, and with due regard to the need to deter the commission of such unlawful conduct including offences.
3. Nothing contained in this Protocol shall affect the principle that the description of the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with this Protocol and of the applicable legal defences or other legal principles controlling the lawfulness of conduct is reserved to the domestic law of a Party and that such unlawful conduct including criminal offences shall be prosecuted and sanctioned in accordance with that law.

ARTICLE 17

SEIZURE PAYMENTS

Parties should, in accordance with their domestic law, consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to authorize competent authorities to levy an amount proportionate to lost taxes and duties from the producer, manufacturer, distributor, importer or exporter of seized tobacco, tobacco products and/or manufacturing equipment.

ARTICLE 18

DISPOSAL OR DESTRUCTION

All confiscated tobacco, tobacco products and manufacturing equipment shall be destroyed, using environmentally friendly methods to the greatest extent possible, or disposed of in accordance with national law.

ARTICLE 19

SPECIAL INVESTIGATIVE TECHNIQUES

1. If permitted by the basic principles of its domestic legal system, each Party shall, within its possibilities and under the conditions prescribed by its domestic law, take the necessary measures to allow for the appropriate use of controlled delivery and, where it deems it appropriate, for the use of other special investigative techniques, such as electronic or other forms of surveillance and undercover operations, by its competent authorities on its territory for the purpose of effectively combating illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment.

2. For the purpose of investigating the criminal offences established in accordance with Article 14, Parties are encouraged to conclude, when necessary, appropriate bilateral or multilateral agreements or arrangements for using the techniques referred to in paragraph 1 in the context of cooperation at the international level.

3. In the absence of an agreement or arrangement as set forth in paragraph 2, decisions to use such special investigative techniques at the international level shall be made on a case-by-case basis and may, when necessary, take into consideration financial arrangements and understandings with respect to the exercise of jurisdiction by the Parties concerned.

4. Parties recognize the importance of, and need for, international cooperation and assistance in this area and shall cooperate, with each other and with international organizations, in developing capacity to achieve the goals of this Article.

PART V: INTERNATIONAL COOPERATION

ARTICLE 20

GENERAL INFORMATION SHARING

1. Parties shall, for the purpose of achieving the objectives of this Protocol, report, as part of the WHO Framework Convention on Tobacco Control reporting instrument relevant information, subject to domestic law, and where appropriate, inter alia, on matters such as:

- (a) in aggregate form, details of seizures of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, quantity, value of seizures, product descriptions, dates and places of manufacture; and taxes evaded;
- (b) import, export, transit, tax-paid and duty-free sales and quantity or value of production of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;
- (c) trends, concealment methods and modi operandi used in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and
- (d) any other relevant information, as agreed by the Parties.

2. Parties shall cooperate with each other and with competent international organizations to build the capacity of Parties to collect and exchange information.

3. Parties shall deem the said information to be confidential and for the use of Parties only, unless otherwise stated by the transmitting Party.

ARTICLE 21

ENFORCEMENT INFORMATION SHARING

1. Parties shall, subject to domestic law or any applicable international treaties, where appropriate, exchange, on their own initiative or on the request of a Party that provides due justification that such information is necessary for the purpose of detection or investigation of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, the following information:

- (a) records of licensing for the natural and legal persons concerned;

- (b) information for identification, monitoring and prosecution of natural or legal persons involved in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;
 - (c) records of investigations and prosecutions;
 - (d) records of payment for import, export or duty-free sales of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and
 - (e) details of seizures of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment (including case reference information where appropriate, quantity, value of seizure, product description, entities involved, date and place of manufacture) and modi operandi (including means of transport, concealment, routing and detection).
2. Information received from Parties under this Article shall be used exclusively to meet the objectives of this Protocol. Parties may specify that such information may not be passed on without the agreement of the Party which provided the information.

ARTICLE 22

INFORMATION SHARING: CONFIDENTIALITY AND PROTECTION OF INFORMATION

1. Each Party shall designate the competent national authorities to which data referred to in Articles 20, 21 and 24 are supplied and notify Parties of such designation through the Convention Secretariat.
2. The exchange of information under this Protocol shall be subject to domestic law regarding confidentiality and privacy. Parties shall protect, as mutually agreed, any confidential information that is exchanged.

ARTICLE 23

ASSISTANCE AND COOPERATION: TRAINING, TECHNICAL ASSISTANCE AND COOPERATION IN SCIENTIFIC, TECHNICAL AND TECHNOLOGICAL MATTERS

1. Parties shall cooperate, with each other and/or through competent international and regional organizations in providing training, technical assistance and cooperation in scientific, technical and technological matters, in order to achieve the objectives of this Protocol, as mutually agreed. Such assistance may include the transfer of expertise or appropriate technology in the areas of information gathering, law enforcement, tracking and tracing, information management, protection of personal data, interdiction, electronic surveillance, forensic analysis, mutual legal assistance and extradition.
2. Parties may, as appropriate, enter into bilateral, multilateral or any other agreements or arrangements in order to promote training, technical assistance and cooperation in scientific, technical and technological matters taking into account the needs of developing-country Parties and Parties with economies in transition.
3. Parties shall cooperate, as appropriate, to develop and research the possibilities of identifying the exact geographical origin of seized tobacco and tobacco products.

ARTICLE 24**ASSISTANCE AND COOPERATION: INVESTIGATION AND PROSECUTION OF OFFENCES**

1. Parties shall, in accordance with their domestic law, take all necessary measures, where appropriate, to strengthen cooperation by multilateral, regional or bilateral arrangements for the prevention, detection, investigation, prosecution and punishment of natural or legal persons engaged in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment.

2. Each Party shall ensure that administrative, regulatory, law enforcement and other authorities dedicated to combating illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment (including, where permitted under domestic law, judicial authorities) cooperate and exchange relevant information at national and international levels within the conditions prescribed by its domestic law.

ARTICLE 25**PROTECTION OF SOVEREIGNTY**

1. Parties shall carry out their obligations under this Protocol in a manner consistent with the principles of sovereign equality and territorial integrity of States and that of non-intervention in the domestic affairs of other States.

2. Nothing in this Protocol entitles a Party to undertake in the territory of another State the exercise of jurisdiction and performance of functions that are reserved exclusively for the authorities of that other State by its domestic law.

ARTICLE 26**JURISDICTION**

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when:

- (a) the offence is committed in the territory of that Party; or
- (b) the offence is committed on board a vessel that is flying the flag of that Party or an aircraft that is registered under the laws of that Party at the time that the offence is committed.

2. Subject to Article 25, a Party may also establish its jurisdiction over any such criminal offence when:

- (a) the offence is committed against that Party;
- (b) the offence is committed by a national of that Party or a stateless person who has his or her habitual residence on its territory; or

(c) the offence is one of those established in accordance with Article 14 and is committed outside its territory with a view to the commission of an offence established in accordance with Article 14 within its territory.

3. For the purposes of Article 30, each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when the alleged offender is present on its territory and it does not extradite such person solely on the ground that he or she is one of its nationals.

4. Each Party may also adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when the alleged offender is present on its territory and it does not extradite him or her.

5. If a Party exercising its jurisdiction under paragraph 1 or 2 has been notified, or has otherwise learnt, that one or more other Parties are conducting an investigation, prosecution or judicial proceeding in respect of the same conduct, the competent authorities of those Parties shall, as appropriate, consult one another with a view to coordinating their actions.

6. Without prejudice to norms of general international law, this Protocol does not exclude the exercise of any criminal jurisdiction established by a Party in accordance with its domestic law.

ARTICLE 27

LAW ENFORCEMENT COOPERATION

1. Each Party shall adopt, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, effective measures to:

(a) enhance and, where necessary, establish channels of communication between the competent authorities, agencies and services in order to facilitate the secure and rapid exchange of information concerning all aspects of the criminal offences established in accordance with Article 14;

(b) ensure effective cooperation among the competent authorities, agencies, customs, police and other law enforcement agencies;

(c) cooperate with other Parties in conducting enquiries in specific cases with respect to criminal offences established in accordance with Article 14 concerning:

(i) the identity, whereabouts and activities of persons suspected of involvement in such offences or the location of other persons concerned;

(ii) the movement of proceeds of crime or property derived from the commission of such offences; and

(iii) the movement of property, equipment or other instrumentalities used or intended for use in the commission of such offences;

(d) provide, when appropriate, necessary items or quantities of substances for analytical or investigative purposes;

(e) facilitate effective coordination among its competent authorities, agencies and services and promote the exchange of personnel and other experts, including, subject to bilateral agreements or arrangements between the Parties concerned, the posting of liaison officers;

(f) exchange relevant information with other Parties on specific means and methods used by natural or legal persons in committing such offences, including, where applicable, routes and conveyances and the use of false identities, altered or false documents or other means of concealing their activities; and

(g) exchange relevant information and coordinate administrative and other measures taken as appropriate for the purpose of early identification of the criminal offences established in accordance with Article 14.

2. With a view to giving effect to this Protocol, Parties shall consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on direct cooperation between their law enforcement agencies and, where such agreements or arrangements already exist, amending them accordingly. In the absence of such agreements or arrangements between the Parties concerned, the Parties may consider this Protocol as the basis for mutual law enforcement cooperation in respect of the offences covered by this Protocol. Whenever appropriate, Parties shall make full use of agreements or arrangements, including international or regional organizations, to enhance the cooperation between their law enforcement agencies.

3. Parties shall endeavour to cooperate within their means to respond to transnational illicit trade of tobacco products committed through the use of modern technology.

ARTICLE 28

MUTUAL ADMINISTRATIVE ASSISTANCE

Consistent with their respective domestic legal and administrative systems, Parties shall provide each other, either on request or on their own initiative, with information to ensure proper application of customs and other relevant law in the prevention, detection, investigation, prosecution and combating of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment. The Parties shall deem the said information to be confidential and for restricted use, unless otherwise stated by the transmitting Party. Such information may include:

(a) new customs and other enforcement techniques of demonstrated effectiveness;

(b) new trends, means or methods of engaging in illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment;

(c) goods known to be the subject of illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment as well as details of description, packaging, transport and storage and methods used in respect of those goods;

(d) natural or legal persons known to have committed or to be a party to an offence established in accordance with Article 14; and

(e) any other data that would assist designated agencies in risk assessment for control and other enforcement purposes.

ARTICLE 29**MUTUAL LEGAL ASSISTANCE**

1. Parties shall afford one another the widest measure of mutual legal assistance in investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol.
2. Mutual legal assistance shall be afforded to the fullest extent possible under relevant laws, treaties, agreements and arrangements of the requested Party with respect to investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences for which legal persons may be held liable in accordance with Article 15 of this Protocol in the requesting Party.
3. Mutual legal assistance to be afforded in accordance with this Article may be requested for any of the following purposes:
 - (a) taking evidence or statements from persons;
 - (b) effecting service of judicial documents;
 - (c) executing searches and seizures, and freezing;
 - (d) examining objects and sites;
 - (e) providing information, evidentiary items and expert evaluations;
 - (f) providing originals or certified copies of relevant documents and records, including government, bank, financial, corporate or business records;
 - (g) identifying or tracing proceeds of crime, property, instrumentalities or other things for evidentiary purposes;
 - (h) facilitating the voluntary appearance of persons in the requesting Party; and
 - (i) any other type of assistance that is not contrary to the domestic law of the requested Party.
4. This Article shall not affect the obligations under any other treaty, bilateral or multilateral, which governs or will govern, in whole or in part, mutual legal assistance.
5. Paragraphs 6 to 24 shall, on the basis of reciprocity, apply to requests made pursuant to this Article if the Parties in question are not bound by a treaty or intergovernmental agreement of mutual legal assistance. If the Parties are bound by such a treaty or intergovernmental agreement, the corresponding provisions of that treaty or intergovernmental agreement shall apply unless the Parties agree to apply paragraphs 6 to 24 in lieu thereof. Parties are strongly encouraged to apply these paragraphs if they facilitate cooperation.
6. Parties shall designate a central authority that shall have the responsibility and power to receive requests for mutual legal assistance and either to execute them or to transmit them to their respective competent authorities for execution. When a Party has a special region or territory with a separate system of mutual legal assistance, it may designate a distinct central authority that shall have the same function for that region or territory. Central authorities shall

ensure the speedy and proper execution or transmission of the requests received. Where the central authority transmits the request to a competent authority for execution, it shall encourage the speedy and proper execution of the request by the competent authority. Each Party shall notify the Head of the Convention Secretariat at the time of accession, acceptance, approval, formal confirmation or ratification of this Protocol of the central authority designated for this purpose. Transmission of requests for mutual legal assistance and any communication related thereto shall be effected between the central authorities designated by the Parties. This requirement shall be without prejudice to the right of a Party to require that such requests and communications be addressed to it through the diplomatic channel and, in urgent circumstances, where the Parties agree, through appropriate international organizations, if possible

7. Requests shall be made in writing or, where possible, by any means capable of producing a written record, in a language acceptable to the requested Party under conditions allowing, the Party to establish authenticity. The language or languages acceptable to each Party shall be notified to the Head of the Convention Secretariat at the time of accession, acceptance, approval, formal confirmation or ratification of this Protocol. In urgent circumstances, and where agreed by the Parties, requests may be made orally, but shall be confirmed in writing forthwith.

8. A request for mutual legal assistance shall contain:

- (a) the identity of the authority making the request;
- (b) the subject matter and nature of the investigation, prosecution or judicial proceeding to which the request relates, and the name and the functions of the authority conducting such investigation, prosecution or judicial proceeding;
- (c) a summary of the relevant facts, except in respect of requests for the purpose of service of judicial documents;
- (d) a description of the assistance sought and details of any particular procedure that the requesting Party wishes to be followed;
- (e) where possible, the identity, location and nationality of any person concerned;
- (f) the purpose for which the evidence, information or action is sought; and
- (g) the provisions of the domestic law relevant to the criminal offence and the punishment therefore.

9. The requested Party may request additional information when it appears necessary for the execution of the request in accordance with its domestic law or when it can facilitate such execution.

10. A request shall be executed in accordance with the domestic law of the requested Party and, to the extent not contrary to the domestic law of the requested Party and where possible, in accordance with the procedures specified in the request.

11. The requesting Party shall not transmit or use information or evidence furnished by the requested Party for investigations, prosecutions or judicial proceedings other than those stated in the request without the prior consent of the requested Party. Nothing in this paragraph shall prevent the requesting Party from disclosing in its proceedings information or evidence that is

exculpatory to an accused person. In the latter case, the requesting Party shall notify the requested Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the requested Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the requesting Party shall inform the requested Party of the disclosure without delay.

12. The requesting Party may require that the requested Party keep confidential the fact and substance of the request, except to the extent necessary to execute the request. If the requested Party cannot comply with the requirement of confidentiality, it shall promptly inform the requesting Party.

13. Wherever possible and consistent with fundamental principles of domestic law, when an individual is in the territory of a Party and has to be heard as a witness or expert by the judicial authorities of another Party, the first Party may, at the request of the other, permit the hearing to take place by video conference if it is not possible or desirable for the individual in question to appear in person in the territory of the requesting Party. Parties may agree that the hearing shall be conducted by a judicial authority of the requesting Party and attended by a judicial authority of the requested Party.

14. Mutual legal assistance may be refused:

- (a) if the request is not made in conformity with this Article;
- (b) if the requested Party considers that execution of the request is likely to prejudice its sovereignty, security, *ordre public* or other essential interests;
- (c) if the authorities of the requested Party would be prohibited by its domestic law from carrying out the action requested with regard to any similar offence, had it been subject to investigation, prosecution or judicial proceedings under their own jurisdiction;
- (d) where the request involves a crime where the maximum penalty in the requested Party is less than two years of imprisonment or other forms of deprivation of liberty or, if, in the judgment of the requested Party, the provision of the assistance would impose a burden on its resources that is disproportionate to the seriousness of the crime; or
- (e) if it would be contrary to the legal system of the requested Party relating to mutual legal assistance for the request to be granted.

15. Reasons shall be given for any refusal of mutual legal assistance.

16. A Party shall not decline to render mutual legal assistance under this Article on the ground of bank secrecy.

17. Parties may not refuse a request for mutual legal assistance on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

18. Parties may decline to render mutual legal assistance pursuant to this Article on the ground of absence of dual criminality. However, the requested Party may, when it deems appropriate, provide assistance, to the extent it decides at its discretion, irrespective of whether the conduct would constitute an offence under the domestic law of the requested Party.

19. The requested Party shall execute the request for mutual legal assistance as soon as possible and shall take as full account as possible of any deadlines suggested by the requesting Party and for which reasons are given, preferably in the request. The requested Party shall respond to reasonable requests by the requesting Party regarding progress in its handling of the request. The requesting Party shall promptly inform the requested Party when the assistance sought is no longer required.

20. Mutual legal assistance may be postponed by the requested Party on the ground that it interferes with an ongoing investigation, prosecution or judicial proceeding.

21. Before refusing a request pursuant to paragraph 14 or postponing its execution pursuant to paragraph 20, the requested Party shall consult with the requesting Party to consider whether assistance may be granted subject to such terms and conditions as it deems necessary. If the requesting Party accepts assistance subject to those conditions, it shall comply with the conditions.

22. The ordinary costs of executing a request shall be borne by the requested Party, unless otherwise agreed by the Parties concerned. If expenses of a substantial or extraordinary nature are or will be required to fulfill the request, the Parties shall consult to determine the terms and conditions under which the request will be executed as well as the manner in which the costs shall be borne.

23. In the event of a request, the requested Party:

(a) shall provide to the requesting Party copies of government records, documents or information in its possession that under its domestic law are available to the general public; and

(b) may, at its discretion, provide to the requesting Party in whole, in part or subject to such conditions as it deems appropriate, copies of any government records, documents or information in its possession that under its domestic law are not available to the general public.

24. Parties shall consider, as may be necessary, the possibility of concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements that would serve the purposes of, give practical effect to, or enhance the provisions of this Article.

ARTICLE 30

EXTRADITION

1. This Article shall apply to the criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol when:

(a) the person who is the subject of the request for extradition is located in the territory of the requested Party;

(b) the criminal offence for which extradition is sought is punishable under the domestic law of both the requesting Party and the requested Party; and

- (c) the offence is punishable by a maximum period of imprisonment or other forms of deprivation of liberty of at least four years or by a more severe penalty or such lesser period as agreed by the Parties concerned pursuant to bilateral and multilateral treaties or other international agreements.
2. Each of the criminal offences to which this Article applies shall be deemed to be included as an extraditable offence in any extradition treaty existing between Parties. The Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.
 3. If a Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another Party with which it has no extradition treaty, it may consider this Protocol as the legal basis for extradition in respect of any criminal offence to which this Article applies.
 4. Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize the criminal offences to which this Article applies as extraditable offences between themselves.
 5. Extradition shall be subject to the conditions provided for by the domestic law of the requested Party or by applicable extradition treaties, including, inter alia, conditions in relation to the minimum penalty requirement for extradition and the grounds upon which the requested Party may refuse extradition.
 6. Parties shall, subject to their domestic law, endeavour to expedite extradition procedures and to simplify evidentiary requirements relating thereto in respect of any criminal offences to which this Article applies.
 7. A Party in whose territory an alleged offender is present, if it does not extradite such person in respect of a criminal offence to which this Article applies solely on the ground that he or she is one of its nationals, shall, at the request of the Party seeking extradition, be obliged to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall take their decision and conduct their proceedings in the same manner as in the case of any other offence of a similar nature under the domestic law of that Party. The Parties concerned shall cooperate with each other, in particular on procedural and evidentiary aspects, to ensure the efficiency of such prosecution.
 8. Whenever a Party is permitted under its domestic law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that Party to serve the sentence imposed as a result of the trial or proceedings for which the extradition or surrender of the person was sought and that Party and the Party seeking the extradition of the person agree with this option and other terms that they may deem appropriate, such conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 7.
 9. If extradition, sought for purposes of enforcing a sentence, is refused because the person sought is a national of the requested Party, the requested Party shall, if its domestic law so permits and in conformity with the requirements of such law, upon application of the requesting Party, consider the enforcement of the sentence that has been imposed under the domestic law of the requesting Party or the remainder thereof.
 10. Any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with any of the criminal offences to which this Article applies shall be guaranteed fair treatment at all

stages of the proceedings, including enjoyment of all the rights and guarantees provided by the domestic law of the Party in the territory of which that person is present.

11. Nothing in this Protocol shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the requested Party has substantial grounds for believing that the request has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's sex, race, religion, nationality, ethnic origin or political opinions or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any one of these reasons.

12. Parties may not refuse a request for extradition on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

13. Before refusing extradition, the requested Party shall, where appropriate, consult with the requesting Party to provide it with ample opportunity to present its opinions and to provide information relevant to its allegation.

14. Parties shall seek to conclude bilateral and multilateral agreements or arrangements to carry out or to enhance the effectiveness of extradition. Where Parties are bound by an existing treaty or intergovernmental arrangement the corresponding provisions of that treaty or intergovernmental arrangement shall apply unless the Parties agree to apply paragraph 1 to 13 in lieu thereof.

ARTICLE 31

MEASURES TO ENSURE EXTRADITION

1. Subject to its domestic law and its extradition treaties, the requested Party may, upon being satisfied that the circumstances so warrant and are urgent and at the request of the requesting Party, take a person whose extradition is sought and who is present in its territory into custody or take other appropriate measures to ensure his or her presence at extradition proceedings.

2. Measures taken in accordance with paragraph 1 shall be notified, in conformity with national law, as appropriate and without delay, to the requesting Party.

3. Any person regarding whom the measures in accordance with paragraph 1 are being taken, shall be entitled to:

(a) communicate without delay with the nearest appropriate representative of the State of which that person is a national or, if that person is a stateless person, the State in the territory of which that person habitually resides; and

(b) be visited by a representative of that State.

PART VI: REPORTING

ARTICLE 32

REPORTING AND EXCHANGE OF INFORMATION

1. Each Party shall submit to the Meeting of the Parties, through the Convention Secretariat, periodic reports on its implementation of this Protocol.

2. The format and content of such reports shall be determined by the Meeting of the Parties. These reports shall form part of the regular WHO Framework Convention on Tobacco Control reporting instrument.

3. The content of the periodic reports referred to in paragraph 1, shall be determined having regard, inter alia, to the following:

(a) information on legislative, executive, administrative or other measures taken to implement this Protocol;

(b) information, as appropriate, on any constraints or barriers encountered in the implementation of this Protocol and on the measures taken to overcome those barriers;

(c) information, as appropriate, on financial and technical assistance provided, received, or requested for activities related to the elimination of illicit trade in tobacco products; and

(d) the information specified in Article 20.

In those cases when relevant data are already being collected as part of the Conference of the Parties reporting mechanism, the Meeting of the Parties shall not duplicate these efforts.

4. The Meeting of the Parties, pursuant to Articles 33 and 36, shall consider arrangements to assist developing-country Parties and Parties with economies in transition, at their request, in meeting their obligations under this Article.

5. The reporting of information under those Articles shall be subject to national law regarding confidentiality and privacy. Parties shall protect, as mutually agreed, any confidential information that is reported or exchanged.

PART VII: INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS AND FINANCIAL RESOURCES

ARTICLE 33

MEETING OF THE PARTIES

1. A Meeting of the Parties is hereby established. The first session of the Meeting of the Parties shall be convened by the Convention Secretariat immediately before or immediately after the next regular session of the Conference of the Parties following the entry into force of this Protocol.

2. Thereafter, regular sessions of the Meeting of the Parties shall be convened by the Convention Secretariat, immediately before or immediately after regular sessions of the Conference of the Parties.

3. Extraordinary sessions of the Meeting of the Parties shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Meeting or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to them by the Convention Secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.

4. The Rules of Procedure and the Financial Rules of the Conference of the Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall apply, *mutatis mutandis*, to the Meeting of the Parties unless the Meeting of the Parties decides otherwise.
5. The Meeting of the Parties shall keep under regular review the implementation of the Protocol and take the decisions necessary to promote its effective implementation.
6. The Meeting of the Parties shall decide on the scale and mechanism of the voluntary assessed contributions from the Parties to the Protocol for the operation of this Protocol as well as other possible resources for its implementation.
7. At each ordinary session, the Meeting of the Parties shall by consensus adopt a budget and workplan for the financial period until the next ordinary session, which shall be distinct from the WHO Framework Convention on Tobacco Control budget and workplan

ARTICLE 34

SECRETARIAT

1. The Convention Secretariat shall be the Secretariat of this Protocol.
2. The functions of the Convention Secretariat with regard to its role as the secretariat of this Protocol shall be to:
 - (a) make arrangements for sessions of the Meeting of the Parties and any subsidiary bodies as well as working groups and other bodies established by the Meeting of the Parties and provide them with services as required;
 - (b) receive, analyse, transmit and provide feedback to Parties concerned as needed and to the Meeting of the Parties on reports received by it pursuant to this Protocol and facilitate the exchange of information among Parties;
 - (c) provide support to the Parties, particularly developing country Parties and Parties with economies in transition, on request, in the compilation, communication, and exchange of information required in accordance with the provisions of this Protocol, and assistance in the identification of available resources to facilitate implementation of the obligations under this Protocol;
 - (d) prepare reports on its activities under this Protocol under the guidance of and for submission to the Meeting of the Parties;
 - (e) ensure, under the guidance of the Meeting of the Parties, the necessary coordination with the competent international and regional intergovernmental organizations and other bodies;
 - (f) enter, under the guidance of the Meeting of the Parties, into such administrative or contractual arrangements as may be required for the effective discharge of its functions as secretariat to this Protocol;
 - (g) receive and review applications by intergovernmental and nongovernmental organizations wishing to be accredited as observers to the Meeting of the Parties, while ensuring that they are not affiliated with the tobacco industry, and present the reviewed applications to the Meeting of the Parties for its consideration; and

- (h) perform other secretariat functions specified by this Protocol and such other functions as may be determined by the Meeting of the Parties.

ARTICLE 35

RELATIONS BETWEEN THE MEETING OF THE PARTIES AND INTERGOVERNMENTAL ORGANIZATIONS

In order to provide technical and financial cooperation for achieving the objective of this Protocol, the Meetings of the Parties may request the cooperation of competent international and regional intergovernmental organizations, including financial and development institutions.

ARTICLE 36

FINANCIAL RESOURCES

1. Parties recognize the important role that financial resources play in achieving the objective of this Protocol, and acknowledge the importance of Article 26 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control in achieving the objectives of the Convention.
2. Each Party shall provide financial support in respect of its national activities intended to achieve the objective of this Protocol, in accordance with its national plans, priorities and programmes.
3. Parties shall promote, as appropriate, the utilization of bilateral, regional, subregional and other multilateral channels to provide funding for strengthening the capacity of developing-country Parties and Parties with economies in transition in order to meet the objectives of this Protocol.
4. Without prejudice to Article 18, Parties are encouraged, subject to national laws and policies and where appropriate, to use any confiscated proceeds of crime deriving from the illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment to achieve the objectives set out in this Protocol.
5. Parties represented in relevant regional and international intergovernmental organizations and financial and development institutions shall encourage these entities to provide financial assistance for developing-country Parties and for Parties with economies in transition to assist them in meeting their obligations under this Protocol, without limiting the rights of participation within these organizations.
6. Parties agree that:
 - (a) to assist Parties in meeting their obligations under this Protocol, all relevant potential and existing resources available for activities related to the objective of this Protocol should be mobilized and utilized for the benefit of all Parties, especially developing-country Parties and Parties with economies in transition; and
 - (b) the Convention Secretariat shall advise developing-country Parties and Parties with economies in transition, upon request, on available sources of funding to facilitate implementation of their obligations under this Protocol.

7. Parties may require the tobacco industry to bear any costs associated with a Party's obligations to achieve the objectives of this Protocol, in compliance with Article 5.3 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

8. Parties shall endeavour, subject to their domestic law, to achieve self-financing of the implementation of the Protocol including through the levying of taxes and other forms of charges on tobacco products.

PART VIII: SETTLEMENT OF DISPUTES

ARTICLE 37

SETTLEMENT OF DISPUTES

The settlement of disputes between Parties concerning the interpretation or application of this Protocol is governed by Article 27 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

PART IX: DEVELOPMENT OF THE PROTOCOL

ARTICLE 38

AMENDMENTS TO THIS PROTOCOL

1. Any Party may propose amendments to this Protocol.
2. Amendments to this Protocol shall be considered and adopted by the Meeting of the Parties. The text of any proposed amendment to this Protocol shall be communicated to the Parties by the Convention Secretariat at least six months before the session at which it is proposed for adoption. The Convention Secretariat shall also communicate proposed amendments to the signatories of this Protocol and, for information, to the Depositary.
3. The Parties shall make every effort to reach agreement by consensus on any proposed amendment to this Protocol. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-quarters majority vote of the Parties present and voting at the session. For purposes of this Article, "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote. Any adopted amendment shall be communicated by the Convention Secretariat to the Depositary, who shall circulate it to all Parties for acceptance.
4. Instruments of acceptance in respect of an amendment shall be deposited with the Depositary. An amendment adopted in accordance with paragraph 3 shall enter into force for those Parties having accepted it on the ninetieth day after the date of receipt by the Depositary of an instrument of acceptance by at least two thirds of the Parties.
5. The amendment shall enter into force for any other Party, on the ninetieth day after the date on which that Party deposits with the Depositary its instrument of acceptance of the said amendment.

ARTICLE 39

ADOPTION AND AMENDMENT OF ANNEXES TO THIS PROTOCOL

1. Any Party may make proposals for an annex to this Protocol and may propose amendments to annexes to this Protocol.
2. Annexes shall be restricted to lists, forms and any other descriptive material relating to procedural, scientific, technical or administrative matters.
3. Annexes to this Protocol and amendments thereto shall be proposed, adopted and enter into force in accordance with the procedure set forth in Article 38.

PART X: FINAL PROVISIONS

ARTICLE 40

RESERVATIONS

No reservations may be made to this Protocol.

ARTICLE 41

WITHDRAWAL

1. At any time after two years from the date on which this Protocol has entered into force for a Party, that Party may withdraw from the Protocol by giving written notification to the Depositary.
2. Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the Depositary of the notification of withdrawal or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.
3. Any Party that withdraws from the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall also be considered as having withdrawn from this Protocol, with effect as of the date of its withdrawal from the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

ARTICLE 42

RIGHT TO VOTE

1. Each Party to this Protocol shall have one vote, except as provided for in paragraph 2.
2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their Member States that are Parties to the Protocol. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its Member States exercises its right, and vice versa.

ARTICLE 43**SIGNATURE**

The Protocol shall be open for signature by all Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control at World Health Organization Headquarters in Geneva from 10 to 11 January 2013, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 9 January 2014.

ARTICLE 44**RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL,
FORMAL CONFIRMATION OR ACCESSION**

1. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance, approval or accession by States and to formal confirmation or accession by regional economic integration organizations that are Party to the WHO Framework Convention on Tobacco Control. It shall be open for accession from the day .after the date on which the Protocol is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval, formal confirmation or accession shall be deposited with the Depositary.
2. Any regional economic integration organization that becomes a Party without any of its Member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Protocol. In the case of organizations one or more of whose Member States is a Party, the organization and its Member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Protocol. In such cases, the organization,, and the Member States shall not be entitled to exercise rights under this Protocol concurrently.
3. Regional economic integration organizations shall, in their instruments relating to formal confirmation or in their instruments of accession, declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Protocol. These organizations shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any substantial modification to the extent of their competence.

ARTICLE 45**ENTRY INTO FORCE**

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval, formal confirmation or accession with the Depositary.
2. For each Party to the WHO Framework Convention on Tobacco Control that ratifies, accepts, approves or formally confirms this Protocol or accedes thereto after the conditions set out in paragraph 1 for entry into force have been fulfilled, this Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval, accession or formal confirmation.
3. For the purposes of this Article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States Members of that organization.

ARTICLE 46

DEPOSITARY

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Protocol.

ARTICLE 47

AUTHENTIC TEXTS

The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Članak 3.

Provedba ovoga Zakona u djelokrugu je središnjih tijela državne uprave nadležnih za poslove zdravstva, financija, pravosuđa, unutarnjih poslova i poljoprivrede.

Članak 4.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, Protokol iz članka 1. ovoga Zakona nije na snazi za Republiku Hrvatsku te će se podaci o njegovom stupanju na snagu objaviti sukladno odredbi članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora (Narodne novine, broj 28/96).

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Člankom 1. utvrđuje se da Hrvatski sabor potvrđuje Protokol o uklanjanju nezakonite trgovine duhanskim proizvodima, sukladno odredbi članka 140. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske i članka 18. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora, čime se iskazuje formalni pristanak Republike Hrvatske da bude vezana njegovim odredbama, a na temelju čega će taj pristanak biti izražen i na međunarodnoj razini polaganjem isprave o pristupu Protokolu kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda, kao deponitara.

U **članku 2.** sadržan je tekst Protokola o uklanjanju nezakonite trgovine duhanskim proizvodima u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik.

U **članku 3.** propisano je da je provedba ovoga Zakona u djelokrugu središnjih tijela državne uprave nadležnih za poslove zdravstva, financija, pravosuđa, unutarnjih poslova i poljoprivrede.

U **članku 4.** utvrđuje se da na dan stupanja ovoga Zakona na snagu, Protokol iz članka 1. ovoga Zakona nije na snazi za Republiku Hrvatsku, te da će se podaci o njegovom stupanju na snagu objaviti sukladno odredbi članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

Člankom 5. utvrđuje se stupanje na snagu ovoga Zakona.

Prilog:

- preslika teksta Protokola o uklanjanju nezakonite trgovine duhanskim proizvodima, u izvorniku na engleskom jeziku